

ELŐFIZETÉS:

Egész évre .. 12 kor.
Fél évre .. 6 kor.
Negyed évre .. 3 kor.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a lap tulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitási sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”
XXV. évfolyamára.

A jövő évben elérünk egy jelentős fordulót,
lapunk, a „Bácska” életében, a negyedszázados
jubiläumot.

Az újév küszöbén felhívjuk a tisztelt közön-
ség figyelmét a „Bácska”-ra, mely immár huszonöt
éven át fokozott buzgalommal igyekszik lehetőleg
minden közérdeket kielégíteni.

A „Bácska” egyedüli és főcélja, hogy olva-
sóinak növekedő táborát mindenről híven és pontos-
san értesítse és e céljának, a mint eddig is min-
denkor megfelelt, így ezentúl is még nagyobb
igyekezettel iparkodik eleget tenni.

Lapunk mindenkor becsülettel, a közjó érde-
kében és immár egy negyedszázad óta teljesíti
tisztességgel hírlapirói kötelességeit.

Politikai jeltségünk: a törvény, jog és igaz-
ságon alapuló igazi szabadelvűség, az azt érvényre
juttató kormány és többség tőlünk telhető támo-
gatása.

Politikai cikkelyeinket, tárcáinkat és minden
rovatunkat hivatott kezek írják. Nem hajhászuk
a szenzációt, de nem hallgatunk el semmit, amit
közérdeknek tartunk.

Arra igyekezünk, hogy a „Bácska”-ban min-
denki megtalálja a maga olvasmányát és e szem-
pontból különös súlyt fektetünk úgy a vármegyei,
mint városi ügyekre, az irodalom és művészetre,
figyelemmel kísérjük a társadalmi és egyleti moz-
galmakat, szóval teljesen tájékozott lapot akarunk
adni olvasóink kezébe.

Egy negyedszázad óta szolgáljuk és hirdet-
jük azokat az elveket, melyen hazánk nagysága,
népének békéje és boldogulása, nemzeti intézmé-
nyeinek virágzása, a magyarságnak pedig az idők
végéig megrendíthetetlen jogos felsőbbsege nyug-
szik.

Közönségünk meleg pártolása lehetővé tette
ezt eddig is és a jövőben még többet igyekezünk
nyújtani, mint eddig.

Hazafias tisztelettel és bizalommal ajánljuk
ezért lapunkat.

Előfizetési feltételek:

Helyben hához hordva vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre .. 12 kor.
Fél évre .. 6 kor.
Negyed évre .. 3 kor.

Néptanítók számára:

Egész évre .. 8 kor.
Fél évre .. 4 kor.
Negyed évre .. 2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor**
és fia könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Vármegyei tisztújító szék.

Vármegyénk tisztújító székét folyó hó 21-én
szombaton délelőtt tartotta meg a vármegyei
székház tanácskozási termében. A tisztújító szék
iránt vármegyeszerte nagy érdeklődés volt és
annak minden részéből óriási nagy számban je-
lentek meg a bizottsági tagok. A vármegye
székház épületén a vármegye és nemzeti zászlók
lobogtak és a székház kapujában díszbe öltözött
megyei huszárok álltak őrséget. A bizottság és
az érdeklődő közönség már jóval reggeli kilenc
óra előtt kezdett gyülekezni és az igazoló jegy
mellett bebocsájtott bizottsági tagok csakhamar
zsufolásig megtöltötték a közgyűlési termet és a
kis tanácskozási terem is tömve volt. A karzaton
nagy számú előkelő hölgyközönség foglalt helyet.

A tisztújító szék napján városunkban igen
sok idegen volt és már pénteken este nagy for-
galom volt az utcákon, mely kivétköztette váro-
sunkat megszokott csendjéből. A vendéglők ugyan-
csak hangosok voltak, egész éjjel folyt a mul-
tozás és szölt a zene. A színház is zsufolásig
megtelt és a nézőközönség közt igen sok volt az
idegen.

A tisztújító széket igazán lelkes hangulat
uralkodott. A felharsant éljenektől majdnem foly-
tonosan zúgott a terem, mely tetőfokra hágott,
mikor a Tisza vidéki Matkovits-párt a közgyűlési

terembe megérkezett. A Mezey és Matkovits-párt
mindaddig éljenzéssel és kalaplengetéssel próbálta
ki erejét, míg a tisztújító közgyűlés meg nem
nyílt.

A tisztújító szék megnyitása.

Borsódi és katymári Latinovits Pál vármegyei
közéletünk kitűnőségei és a vármegyei főtiszt-
viselők kíséretében pompás díszmagyarban a
közgyűlési teremben megjelenván, az óriási szám-
mal összegyűlt bizottsági tagok harsány, szűnni
alig akaró éljenzéssel üdvözölték.

A főispán elfoglalta elnöki székét, a leg-
szívélyesebb szavakkal üdvözlö az impozáns szám-
ban megjelent bizottsági tagokat és miután az
1901. év végével kilépett választó bizottsági tag
állások tulnyomó nagy része az igazoló választ-
mány által végleg igazolatott, a törvényhatósági
bizottságot megalakultnak nyilvánítja ki és a
közgyűlést megnyitja.

Erre Latinovits Pál főispán figyelmeztette
a törvényhatósági bizottságot a mai nap fon-
tosságára, hogy a törvényhatósági bizottság
bölcse belátása, elhatározása folytán a vármegye
egész lakosságának mély kihatással bíró fontos
esemény előtt áll. Pár perc múlva a törvényható-
sági bizottság tagjai dönteni fognak a felett, hogy a
vármegye területén a közigazgatás ellátását kire
bizzák; meg van győződve, hogy a törvényhatósági
bizottság tagjai, mint a kik az egyes kiválmakot
és igényeket közvetlenül ismerik, valamint a
multban, úgy a jelenben is a legnagyobb tárgyi-
lagossággal fognak választani.

Erre a tisztújító szék tartamára a jegyzőkönyv
vezetésével Vojnits főjegyzőt, a szólni kívánók
feljegyzésével pedig Popovits Sebő tb. főjegyzőt,
az ügyészi teendőket ellátásával Pribil Ernő fő-
ügyészt bízta meg.

A tisztikar lemondása.

A főispáni megnyitó beszéd után Karácson
Gyula a következő beszédet mondotta:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Azt hiszem, igen természetesnek fogják találni,
hogy a jelen pillanatban, mely meghatottság vesz rajtam
erőt s meg fogják nékem bocsájtani, ha érzelmeimet és
gondolataimat nem tudom oly szabatosággal kifejezni,
mint a hogy azt tőlem joggal követelnék.

A „BÁCSKA” tárcája.

A bölcső.

Színmű három felvonásban. Irt. Brioux Eugen. Fordította Gábor Ignác.
Színre került a zombori színházban folyó évi december hó 20-ik
napján este.

A világhírű francia drámaíró Brioux-nek eddig
három darabja járta be a művelt világ színpadjait. Az
első „A szabadulás”, melyben az átöröklés tanát, az
orvosi tudomány egyik tantételét metsző sarkasmussal
gnyolja. A második a „Vörös talár”, melyben vehemens
erővel ostromozza a francia igazságszolgáltatás kínóvéseit
és pálcát tör a francia bírói kar fölött, mely sok eset-
ben egyéni érdekből megfélekedezik magasztos hivatásá-
ról és hajhászja a lesújtó ítélethozatalokat. A harmadik
„A bölcső”, mely a francia házassági törvény ellen
irányul.

Remek koncepciójú darabjában azt veti fel, hogy
a választ csak a gyermektelen házasságoknak engedjék
meg, hogy ezzel megvédjék a gyermek, a gyengébbnek
a jogát. A házastársak közt a gyermek oly káposcs, a
melyet a törvénynek nem volna szabad széttepujni, mert
ezzel lerombol egy családot, elengedi az apát ide, az
anyát amoda és magára hagyja a gyermeket e romok
között.

A színmű Marsanne nyugalomba vonult meggazda-
godott ügyvéd szalonjában veszi kezdetét. Dr. Mossiac,
Marsanne és neje párbeszédéből megtudjuk, hogy lea-
nyuknak Laurence-nak ketten is udvaroltak Chantrel

Raymond és Girien Georges. A győztes az előbbi, kit
Laurence egy fiatal leány ideális szerelmével szeretett,
bár szülei a modern kor önzésével anyagi érdekből az
utóbbi megfelelőbb partinak tartják. Azonban a szere-
lem titze legyőzi az akadályt, a szülők ellenkezését.
Laurence és Raymond egymáséi lesznek és a fiatal pár
boldog szerelemben él együtt és e szerelemnek csak-
hamar jelentkezik a gyümölcse is a kis Julien szemé-
lyében.

Alig telik azonban három négy év, az asszony rá
jön arra, hogy ferje kalandbajhász és bütlén férjek
társaságába jár. Mikor bütlenségének bizonyítékait elfo-
gott levelekben megtudja, nem akarta többé látni, szülői
házába tért és anyja keblén sirva panaszkolta el boldog-
talanságát.

Apját a szakítás nem lepte meg, mert Laurence
házassága nem volt inyére és a helyett, hogy békítőleg
lépett volna közbe, még inkább szította szívében a ha-
ragot és férje iránti gyűlöletet, mert neki már először
is az volt a terve, hogy Laurencet Girienhöz adja fele-
ségül. Első ízben terve nem sikerült, most azonban meg-
lett. Mikor Laurence szabadkozott a házasság ellen, arra
hivatkozott, hogy azért akarja, hogy Laurence férjhez
menjen Girienhöz, mert a kis Juliennak tamszra van
szüksége. Végre engedett apja tanácsának és Girien
felesége lett.

A második házasság sem boldog. Az új férj nem
tudja feledni, hogy a férji állapotban ő a második és
nem szereti a kis Juliént, a kiblen élő bizonyosságát látja
annak, hogy „a gyermek oly kötelek, melyet elszakítani
nem lehet.” Azt kívánja az anyától, hogy a gyermeket,

a ki már hat esztendő, nevelő intézetbe adják, nehogy
annak látása folytonosan apjára, neje egykori szerelmére,
a csókokra, a miket váltottak, emlékeztesse és azért nem
szereti e „csókok gyümölcset.”

Laurence természetesen tiltakozik anyaságának
összes érzéseivel a kívánság teljesítése ellen. A gyermek
Julien veszedelmesen beteg lesz. A baj komoly, értesítik
az apát a veszélyről. Az csakhamar ott terem fiának
betegágya mellett, a mit könyörgésére Girien megenged
és önfeláldozással, gondos szeretettel ápolja gyermekét
volt hitvesével együtt. Girien csak azon föltétellel egye-
zik abba, hogy Chantrel fiát ápolja, hogy becsületsza-
vát adja, hogy Laurenceval nem beszél a multról. A
szerelem azonban még nem hűlt ki egészen a szívükből,
a szikrát hamu takarta.

Abban a jelenben, a mikor Laurence megmondja
Chantrelnek, hogy a kis Julien meggyógyult, a ki nem
aludt szerelem szikrája újra lángra lobbant és arra a
tudatra ébrednek, hogy még mindig szeretik egymást,
és ezt az érzést csak növeli bennük szerelmük édes
gyümölcse: gyermekük. Ezt a poetikus gyönyörű jele-
netet szó szerint közöljük:

Laurence (egyedül): Meggyógyította... meggyó-
gyult... Hát nem vesztém el! (Belép Raymond a jobb-
oldali ajtón. — Ittas az örömtől. Laurence feláll, kezét
nyújtja elébe... Soká nézik egymást, nem tudnak
szólni. Raymond a fejével int, hogy: „Igen, meg van
mentve.” A legnagyobb megindulás fogja el őket; egy-
más karjaiba borulnak és mindketten hangos zokogásba
törnek ki.)

Raymond (halkan): Laurence!

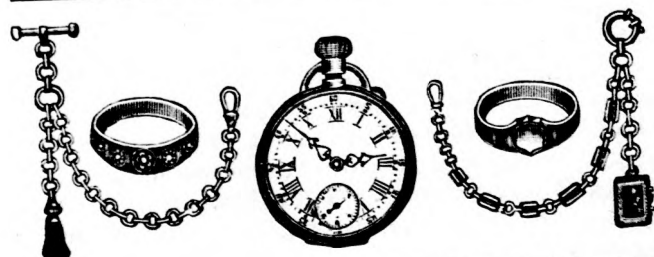
KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJANDEKNAK!

OLCSÓ ÉKSZER BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

KESZLER DEZSO Zombor, Kossuth-utca.

Nagy raktár órák- és ékszerekben, valódi ezüst és china-ezüst dísz tárgyak, berndorf és
ezüst evészkészletek a legszebb és legolcsóbb kivitelben.

ÁRJEGYZÉK HÍVÁNATRA INGYEN.

Mai számunkhoz melléklet van csatolva.

Több mint harminc éve vagyok munkása a közéletnek s a tek. törvényhatósági bizottság bizalmából elfoglalt állásomban mindenkor iparkodtam a rám bízott feladatnak megfelelni.

De hogy mennyiben sikerült ez, azt önök legjobbban fogják tudni megítélni. És ha nem is sikerült az egész teljében, ha nem is feleltem meg teljesen váromlásuknak, azt egyedül eröm és tehetőségem fogyatékosságának tudják be.

De hogy működésem mégis hagyott valamelyes nyomokat hátra, azt jól tudom, mintán a fejedelmi kegy immár másodszer nyilatkozik meg.

Az önök nagybecsű bizalma is immár 30 év óta követ és nem hagyott el s ezt a kinttéteemet is kizárólag ezen bizalomnak, ezen kegynek köszönhetem, miből kifolyólag azt hiszem, hogy ezen rövid szavaimat méltóbban be sem fejezhetem, mint ha önökkel együtt kiáltom: Eljen a király!

Méltóságos főispán ur, tekintetes törvényhatósági bizottság!

Nagyon jól tudom én, hogy az önök teendője ma igen fontos, azt is tudom, hogy e teendőket mielőbb befejezni kívánják, de hogy mindennek dacára felszólalok, teszem ezt egyrészt szívem sugallatából, másrészt kötelességérzetből, mely azt parancsolja.

6 év előtt 24 évi szolgálat után az önök kegyéből foglaltam el az alispáni széket újlag. Hogy azóta mennyiben feleltem meg az önök váromlásának, hogy mennyiben felelt meg az én kifejtett munkásságom a követelményeknek, azt nyugodt lélekkel az önök megbíráására bízom. De ha mégis csak valami nyomom maradt, azt egyedül az önök nagybecsű bizalmának, volt főispán urunk jóindulatának s támogatásának köszönöm és köszönhetem.

De köszönhetem ezenkívül a derék tisztikar munkásságának.

Midőn e három tényezőnek ezért újlag tiszteltetéses köszönetet mondok, nyugodt megnyugvással bocsájtom a magam, valamint az alattam álló volt tisztikart az újbóli megválasztásra.

Tóth József beszéde.

Ifj. Tóth József vármegyei bizottsági tag, közéletünk jeles tagja, miután előadja, hogy mily nehéz helyzete van ma a közigazgatási tisztviselőknek, azt hiszi, hogy a törvényhatósági bizottság nevében beszél, ha azt mondja, hogy a vármegye tisztikara, nagyérdemű alispánjával az élén, mindenkor derék, becsületes munkát végzett és kötelességeinek mindenkor igaz lelkiismerettel felelt meg. Midőn a derék tisztikarnak ezen kiváló és a vármegye jólétének virágzására irányuló munkásságáért a tisztikarnak bizalmát fejezi ki és indítványozza, hogy a közgyűlés újra ezt a tisztikart válassza meg.

A kijelölő választmány.

Karácson Gyula alispán indítványára a kijelölő bizottság a következőleg alakult meg. A közgyűlés báró Vojnits Istvánt, Piukovits Józsefet és Latinovits Gézát, a főispán pedig dr. Molnár Károly, dr. Zákó István és Fernbach Antal bizottsági tagokat nevezte ki.

A kandidáló bizottság tanácskozásának tartamára a közgyűlést felfüggesztette.

Alispán választás.

A kandidáló bizottság majdnem egy óráig tartott tanácskozása után a közgyűlési teremben megjelenvén, kezdetét vette a tisztikar választása. Választási elnök volt Szalay Károly, bizalmi férfiak Bertolino Sándor és Vissy Károly.

A kijelölő választmány az alispáni állásra Karácson Gyula, a vármegye nagyérdemű alispán-

ját jelölte. A jelölést a közgyűlés tagjai hatalmas éljenzéssel vették tudomásul és elnöklő főispán felhívta a közgyűlést, hogy ősi szokás szerint a megválasztott alispánért egy küldöttséget menesszen és hívja meg a közgyűlési terembe. Kiküldettek: báró Vojnits István, dr. Hadzsy János, Pilaszánovits József, Lederer Gusztáv, Jovánovits Mladen, Vojnits Dávid.

Ez a küldöttség megbízatásában eljárva, a kíséretében a közgyűlési teremben megjelent alispánt a bizottsági tagok szünni alig akaró éljenzéssel fogadták.

Karácson Gyula erre a tiszti esküt tette le. Az eskümintát Popovits Sebő vármegyei tb. főjegyző olvasta fel és az eskü aktusát a bizottsági tagok állva hallgatták meg.

Az eskütellet után Karácson Gyula alispán a következő székfoglaló beszédet mondotta el:

Az alispán székfoglaló beszéde.

Méltóságos főispán ur!

Tehtetes törvényhatósági bizottság!

Az önök föltette megisztelő és soha meg nem bálalható bizalma, a mely engemet közpályámon folyton kísér és soha el nem hagyott, a mai napon személyem iránt újból megnyilatkozott, már másodízben tiltván be engemet anyavármegyéim alispáni székébe.

Ha van egy önzetetlen és meggyugtatás, ugy azt én a mai napon egész teljében és közvetlenségében élvezem. A midőn az önök osztatlan bizalma hosszú időn át kifejtett becsületes és önzetlen munkásságomat újból elismerésben részesítik.

De én újbóli megválasztásomban egyuttal helyeslést látom azon programomnak, a melyet alispánként történt első ízben megválasztásomkor kifejtettem, s a melyet megvalósítani mindenkor törekedtem és törekedni fogok.

Eddigi tevékenységemnek méltatásából megnyugvást lelek a multra és erőt a jövőre nézve.

És ha a közterem kifejtett munkásságom némi nyomokat hagy maga után, azt én a volt főispán, (lelkes éljenzés) báró Vojnits István és a tekintetes törvényhatósági bizottság hathatós támogatásának és érdemes tisztviselési munkásságának köszönhetem; s épp azért meg vagyok győződve, hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság a régi tisztikar újbóli megválasztásával módot fog nyújtani nekem arra, hogy a főispán ur önméltóságának jóindulatú támogatásával a közjóra irányuló törekvéseimet megvalósíthassam.

Ezzel alispáni széket elfoglalom; s ugy a magam, mint a megválasztandó tisztikar nevében hálás köszönetet mondok a már megnyilvánult és megnyilvánuló bizalomért.

És mint hogy a tekintetes törvényhatósági bizottság és főispán ur önméltóságának hathatós támogatása nélkül aligha sikerülne közjóra irányuló törekvéseimet megvalósítani, a közélet ezen illusztris tényezőinek támogatását ennel kikérem és magamat és megválasztandó tisztviselési munkásságomat a tekintetes törvényhatósági bizottság kegyes jóindulatába ajánlom.

Főjegyző választás.

A kijelölő választmány a főjegyzői állásra ifj. Vojnits István főjegyzőt jelölte, kit a közgyűlés lelkes éljenzések között meg is választott és rábízta a vármegye tollát.

Főügyész választás.

A kijelölő választmány a vármegyei főügyészi állásra Pribil Ernőt, a kiváló jogi tudású eddigi főügyészt jelölte. A főügyész választását is nagy éljenzés követte.

Árvasszéki elnök választás.

A kijelölő választmány jelölése alapján nagy lelkesedéssel és tapsok közt Scultéry Ferenc, a vármegyei árvasszék nagyérdemű elnökét választották meg.

Pénztárosok választása.

A házi főpénztárosi állásra Jakobtsits Jánost a vármegyei házipénztár eddigi kiváló főpénztárosát nagy éljenzések között választották meg; az árvapénztári főpénztárosnak pedig Vuics Péter eddigi árvasszéki alpenztáros választották meg.

Alpenztárosok választása.

A kijelölő választmány az árvasszéki alpenztárosi állásra kijelölte Bittermann Gyula eddigi házipénztári alpenztárosát. A közgyűlés egyhangulag meg is választotta.

A házipénztári alpenztárosi állásra kijelöltettek: Kohut Kálmán és Konyovits Antal számgyakornokok; megválasztott szótöbbséggel Kohut Kálmán.

Főszolgabírák választása.

A kijelölő választmány jelölése alapján az alábbiakban Szutrély Lipót, az apatini járásba Deák Zsigmond, a zentai járásba dr. Mikosevits Kanut, a bajai járásba Vojnits Máté, a bács-topolyai járásba Császár Péter, a zombori járásba Tárczay Dezső, az ó-becsei járásba dr. Balaton Gyula, a palánkai járásba Hipp Dezső, a hódásági járásba Szemző Károly, a kulai járásba dr. Széchényi Tamás, a titeli járásba Szemző János, a zsabylai járásba Nikolits Izidor, járás nélküli főszolgabíróknak Vujevits Lajos eddigi főszolgabírók választották meg.

Az újvidéki főszolgabírói választás.

A kijelölő választmány az újvidéki főszolgabírói állásra dr. Dungyerszky Gedeon tb. szolgabíró, Matkovits Béla szolgabíró és Mezey Imre szolgabírókat jelölte ki.

Mind a három párt harcias kedvvel készült a választásra. Husz választó névszerinti szavazást kérvén, azt Szalay Károly választási elnök el is rendelte. A választás nagy zaj közt vette kezdetét és ugy a Mezey-, mint Matkovits-párt nagy erőfeszítéseket tett a siker érdekében.

Leadott 320 szavazat, ebből kapott dr. Dungyerszky Gedeon 65, dr. Matkovits Béla 147 és Mezey Imre 168 szavazatot és így Mezey Imre újvidéki szolgabíró lett az újvidéki főszolgabíró. Ez a választás a vármegye szolgáltatásban egy negyedszázadot meghaladó érdemes munkásság már rég megérdemelt elismerése. A közgyűlés tagjai az új főszolgabírókat lelkes ovációval vették körül.

Árvasszéki elnökök választása.

A kijelölő választmány jelölése alapján megválasztották dr. Frank Mihály, ki egyszerűen elnökhelyettes, Ribiczey Béla, Zsigmond Dénes, Jankovits Dusan, dr. Buday Pál, Trischler Károly, Kutasy József, Krudy Géza, Bagó Géza, Baky Elek.

Alügyészek választása.

A kijelölő választmány az első alügyészi állásra dr. Csernyus Pál eddigi első alügyészt, a második alügyészi állásra dr. Hirman Ferenc második alügyészt jelölte ki, a kiket a közgyűlés meg is választott.

Laurence (balkan): Raymond!

Raymond (mint fenn): Gyermekünk!

Laurence (mint fenn): A mi kis gyermekünk!

Raymond (suttogva): Ah! meunyre félttem!

Laurence: Ah! (A rétegés mély sóhajtása. Raymondhoz simul, szemét behunyva, zokogva) Csakugyan igaz, ugy-e, meg van mentve?

Raymond: Igen, Laurence, igen.

Laurence (egyre sirva): Ah mily boldog vagyok!

(Ujabb néma jelenet. Laurence magához tér, Raymondra néz, és lassan kibontakozik karjaiból. Hosszu szünet. Aztán kezeik lassan eleresztik egymást. Laurence, elremülve attól, a mit tett és bizonyos rétegés behatása alatt hebegi): Ah! Raymond! (Raymond hátrafelé néhány lépéssnyire távozik jobbra... Igy állnak néhány pillanattig egymással szemben. Aztán Laurence lassan leül balra és azt mondja neki): „Isten önnel!”

Raymond: Isten önnel! (lassan kimegy.)

Laurence (feláll, a jobb oldali ajtóhoz megy, óvatosan kinyitja félig, és halkán beszél az apácahoz, aki a szobában van): Nem, kedves nővér, nem... nem megyek be... Csak meg akartam nézni... (örömtől sugárzó arccal) Igen, jól érzi magát... alszik? (mosolyogva hallgatja, amit a nővér mond) Jól van... Jól van... (Két kezével csókot vet gyermekének, beteszi az ajtót, örömtől sugárzó arccal, aztán visszajön az előtérre, a hol Girieuvet találkozik, aki éppen belépett.)

A kis Julien egészséges lett. Az anya öröme leirhatatlan. Férje azonban, azon okból, hogy köztük a békesség újra helyre álljon, nem enged meg a gyermek visszatérését házába. Laurence pedig határozottan kijelenti, hogy „csak a vele megyek vissza.” Elmondja szüleinek, ezeknek nagy meglepetésére, hogy nem megy többé vissza férjéhez és ezt tudatja első férjével is, a ki megakarja nyérni volt hitvese bocsánatát.

Egy hatalmas, nagybatásu remek jelenetben folyik le a férj részéről az engesztelő bocsánatkérés. A volt férj kéri, hogy mit tegyen, hogy bocsánatát kérde-melje és egyben ecseteli, hogy mennyi aljasság, állati vágy és gyarlóságból áll még a legtisztességesebb férfi lelkiismerete is.

Laurence is tudja most már, hogy a feleség férjét nem bírhatja egyedül és tudja, hogy megcsaladni minden asszony közös végzete.

A férj biztosítja, hogy szerelme sohasem gyengült, s hogy felesége ő rá nevez minden a szeretet, a tisztelt, a kiválasztott nő maradt. Olyan akart lenni, a minőnek Laurence álmodta. Lángoló szerelmes szavaira bevallják, hogy nagyon szeretik egymást, és hogy ezt megtudták, fájdalmasan érzik, hogy ezáltal annál boldogtalankabbak lettek.

Laurence kéri első férjét, hogy azért utazzon el, hogy feltámadt szerelmét szeny ne érje, mert ők ketten büszkébbek és jobbak, sem hogy a szegényteljes tükös szerelm cselekedését vegyék igénybe. Ezzel az érveléssel ráveszi Raymondot, hogy utazzon el.

Férje újra eljő és előbbi elhatározásából enged és kéri feleségét, hogy foglalja el családí tüzhelyénél azt a helyet, melyet elhagyott Juliennel együtt. Laurence ezt visszautasítja. Férje szemrehányást tesz neki, hogy nem annyira a gyermek miatt nem akar visszatérni, hanem mert az első férje iránt újból föléledt szerelme. Laurence ezt be is vallja neki.

Mielőtt Raymond elutazna egy nagy hatást keltő jelenésben Girien szemére veti neki, hogy fiának betegségét használta fel ürügyül, hogy feleségét újra visszahódítsa. A két férj hangzatos tirádákban védi álláspontját. Beszélnek a természet, a szív szent törvényéről és végül Raymond azt kéri volt hitvesétől Laurencétól: — Ha szabad volna, melyiket akarna követni? És válaszol Laurence: — Ha szabad volnék, ha szabad volnék, feleletem az volna, a mit ön vár!

— Szabad lesz! válaszolja a második férj és ezzel eltávozik, mi közben a függöny legördül.

*

A dráma női vezető szerepét Laurencet Markovits Margit k. a. játszotta. Alakító és előadó zenije még egy alkalommal nem nyilatkozott meg oly hatalmasan, mint ezen szereplésében. Gyönyörű momentumai voltak szereplésének, mely ugy részleteiben, mint teljes egészében egy igazi művészlélek megnyilatkozását tette a szemlélőre, a hogy beszélt, a hogy járt kelt, a hogy gesztusait használta, a természetesség, az igazság erejével hatott. Nem kerestett ki helyzeteket, a melyek bár tetszetősnek tűnnek fel, nem pózolt, egy szóval nem törekedett hatásra. Asszonyt adott, anyát, a ki rajongással szereti magzatát, a kinek lelki világát csak egy

érzés irányítja: az anyaság érzése, a mi a legnemesebb, legigazibb és a legközvetlenebb minden érzés közt. Az érzések összes skáláját megszólaltatta és hatalmas volt a lelki közlések feltüntetéseiben, kitöréseiben megrázó, megindító. A második felvonás ötödik jelenésében Raymondval való scénája oly hatásos megnyilatkozása volt a színpadi művészetnek, a mi vidéki színpadokon egyszerűen szokatlan, és a mi a legteljesebb elismerésre érdemes.

Markovits Margit kisasszonynak tehát értékes sikere volt Laurence alakjában és a közönség, mely zsúfolásig megtöltötte a színházat, lelkes és városunkban ritkán látott ovációval honorálta a művésznőt. A szűfolt ház fényes tanujele annak, hogy városunk színházlátogató közönsége elismeréssel adózik Markovits Margit k. a. kiváló művészetére iránt, melylyel már sokszor, úgy szólván minden egyes szerepében nagy gyönyörűséget okozott a színházlátogató közönségnek.

Ezen kívül a művésznőt megjelenésekor szép virágokréttával és értékes ajándékokkal lepték meg. Felvonások után zajos tapsal szölitották a függöny elé és több ízben kellett neki megjelenni a lámpák előtt, hogy megköszönje a közönség elragadtatásának intenzív nyilatkozását.

Chantrel Raymond szerepében Baghy Gyula ismét művészi alakítást mutatott be és méltó partnere volt Markovits Margit kisasszonynak. Baghy minden egyes ábrázolása gondos tanulmányra vall. A bölcös harmadik felvonásának utolsó jelenésében kiváló páthosszal deklamált és lelkes szavallatával magával ragadta a nézőket, hogy nyílt színen megtapsolták.

Ezen szerepe is egyike legkiválóbb alakításainak. (Girieu) szerepében Kathy is kiváló volt. A Chantrellel való vitájában kitűnt szép eloquenciájával, hévvel, természetességgel szavalt. A közönség őt is nyílt színen kitapsolta. Mossiac drt Marosy mutatta be igen figyelmen. Igazi orvosi flegmával mondta el nézeteit az elválasról. Id. Saághy is kedves (Marsanne) papa volt és konziliáns modorával többször derűltséget keltett. B Molnár Gizella (Marsanné) a tőle megszokott kedves mamát mutatta be. Kovács Mariska igen csinos fiatal apólonő, Szabóné (Louise) igen ügyes szobabucis volt. Szóval mindannyian elismerésre méltó nyújtottak.

A kijelölő választmány elsősorban másod eddigi aljegyző, mar-polszky Gyula eddigi aljegyzői állásra B. jegyző, IV. osztályos rov Márk, a negyedik állásra Sztrilich Béla kiket a közgyűlés tisztikar derék aljegyző kessen megéljenzettek.

A kijelölő választmány Károly eddigi köny-

A kijelölő választmány törvényhatósági bizottsági tagok közül a bírakká és egyuttal 1886. évi XXI. törvénykönyv jogánál főszolgabírákat az egy osztotta be: az apatini Nemeth Béla, a bajai és Szabovlyevits Dusan és Szabó, a topolyai Malonyay Béla, a zentai és ó-becsei járásba kulai járásba: Radics Horváth Dezső, a Milenkó, az újvidéki István, a palánkai járásba hódásági járásba: Müller Béla.

Ezzel a tisztviselő összes megválasztott esküt. Az eskümintát olvasta fel.

Az esküaktus utána következő remek üd-

Tehtetes tör-

Igen tiszt-

Most, midőn ezen

egyhangulag elnyerték

bizalom, amelylyel a

igen tisztelt urak iránt

pazarló kezekbe letve,

A tisztikar multb-

arra, hogy a jövőben

zalommal tekintettük

jelszavak a jog, törve

jogot, ervenyt szerző

teni az igazságot. Ne

sem, legyen az szegény

protekció. Ha ezen sz

hogy becsületes munka

győződve, hogy működ

üdvözlöm önöket ez

éljenzes)

Az éljenzések

kedett dr. Récsy E

tag és a következő

vármegyei tisztikar

Méltos-

Igen

Az épp megejt

gatásának ügyet az ön

Meg vagyok győ

e tény fontosságának

A jó közigazgat

szellemi és anyagi élet

kezebe szaladnak ösz

rendezni, irányítani és

önök nagszerű feladat

Tudják önök s

bizottságnak minden

nehéz, mint a mil en

oldása az önök teljes

vánja meg.

A törvényhatós

nagyobb részben már

lességtudásukat és szak

és anyagi életnek ir

bizta.

Nagy és nehéz

könnyítve azon tudat

kást e törvényhatós

gatni kötelességének

pos munkát becsüli

nagyrabecsülésével —

kaival kinttinteti s hog

keséggel fogja magat

Ezen tényező

menye mindnyájunk

szellemi és anyagi fet

Midőn önöket

bizottság nevében t

nom, hogy ezen lez

sikerek között testi

gében igen soká fárad

Latinovits Pá

fogva kivezette:

Tb. főjegyzőne

Antal, Lederer Pá

Sebő, dr. Tripolsz

dr. Buday Pál ura

Aljegyzők választása.

A kijelölt választmány az első osztályú első aljegyzővé Lánckor Antal eddigi aljegyzőt, az első osztályú második aljegyzői állásra Lederer Pál eddigi aljegyzőt, második osztályú aljegyzővé Tripolszky Gyula eddigi aljegyzőt, a harmadik első aljegyzői állásra Blumenthal Károly eddigi aljegyzőt, IV. osztályú első aljegyzővé dr. Gergurov Márk, a negyedik osztályú második aljegyzői állásra Sztrilich Béla eddigi aljegyzőt jelölte, akiket a közgyűlés meg is választott. A vármegyei tisztikar derék aljegyzőit a bizottsági tagok lelkesen megéljenzették.

Könyvelői választás.

A kijelölt választmány jelölése alapján Sréter Károly eddigi könyvelő választatott meg.

Szolgabírák választása.

A kijelölt választmány jelölése alapján a törvényhatósági bizottság megválasztotta szolgabírákká és egyuttal Latinovits Pál főispán az 1886. évi XXI. t. c. 57. §-ának h) pontjában gyökerező jogánál fogva az újonnan megválasztott szolgabírákat az egyes járásokba a következőleg osztotta be: az apatini járásba: Jeisel Henrik és Németh Béla, a bajai járásba: Mentényi Sándor és Szabovlyevits Dusán, az almási járásba: Koller Oszkár, a topolyai járásba: Tukats Fábán és Malonyay Béla, a zentai járásba: Matkovits Béla, az ó-becsei járásba: dr. Kováts Kálmán, a bácskurai járásba: Radits Aladár, a zsablyai járásba: Horváth Dezső, a titeli járásba: Jozsimovits Milenkó, az ujvidéki járásba: dr. Fratricsevits István, a palánkai járásba: dr. Ritter Gyula, a hódásghí járásba: Rumbach Lajos, a zombori járásba: Müller Béla.

Ezzel a tisztújítás befejezést nyervén, az összes megválasztott tisztviselők letették a tiszti esküt. Az eskümentát Popovits Sebő tb. főjegyző olvasta fel.

Az esküaktus után Latinovits Pál főispán a következő remek üdvözlő beszédet mondotta:

Latinovits Pál üdvözlő beszéde.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!
Igen tisztelt tisztviselői kar!

Most, midőn ezen igen szép állásokat jóformán egyhangnag elnyerték, megvagyok győződve, hogy a bizalom, amelylyel a tek. törvényhatósági bizottság az igen tisztelt urak iránt viseltetik, nem lett méltatlan és pazarló kezébe letéve.

A tisztika: multbani tevékenysége, biztos remény arra, hogy a jövőbeni tevékenységre a legnagyobb bizalommal tekintethetünk, de csak akkor, ha az egyedüli jelszavuk a jog, törvény és igazság lesz, tisztelni a jogot, érvényt szerezni a törvénynek és meg nem sérteni az igazságot. Ne tegyünk különbséget seuki között sem, legyen az szegény, legyen az gazdag — ne legyen protekció. Ha ezen szavaimat szem előtt fogják tartani, hogy becsületes munka mindenek előtt, akkor meg leszek győződve, hogy működésük áldásos lesz és e reményben üdvözölöm önöket ez uj hivatalukban. (Hosszantartó éljenzés)

Az éljenzések lecsillapultával szólásra emelkedett dr. Récey Ede törvényhatósági bizottsági tag és a következő lendületes beszédet intézte a vármegyei tisztikarhoz:

Dr. Récey Ede beszéde.

Méltóságos főispán ur!
Igen tisztelt tisztikar!

Az épp megejtett tisztújítás e vármegye közigazgatásának ügyét az önök kezébe tette le.

Meg vagyok győződve, hogy e pillanatban önöket e tény fontosságának tudata batja át.

A jó közigazgatás öríasi erőt jelent! A polgárok szellemi és anyagi életének majd összes szálai az önök kezébe szaladnak össze. Ezeket a szálakat megfogni, rendezni, irányítani és káros befolyásoktól megóvni az önök nagyszerű feladatát képezi.

Tudják önök s tudja ennek a törvényhatósági bizottságnak minden tagja, hogy ez a feladat eppoly nehéz, mint a mil. en nagyszerű s hogy azoknak megoldása az önök teljes odaadását, erőiknek javát kívánja meg.

A törvényhatósági bizottság ismerve az önök nagyobbrészen már kipróbált férfias, becsületes kötelesttudásukat és szakismereteiket, e vármegye szellemi és anyagi életének irányítását az önök lelkiismeretére bízta.

Nagy és nehéz hivatásuknak teljesítését tegye könnyűvé azon tudat, hogy az odaadó, becsületes munkást e törvényhatósági bizottságnak minden tagja támogatni köteletségének ismeri, hogy a lelkiismeretes, alagatni munkát becsüli s annak teljesítőjét bízalmával, pos munkát becsüli s annak teljesítőjét bízalmával, nagyrabecsülésével — a földi jutalmak e legnagyobbikaival kifizetési s hogy a kiváló munkást mindig büszkeséggel fogja magáénak vallani.

Ezen tényezők együttműködésének áldásos eredménye mindnyájunk legmagasabb célja, le vármegye szellemi és anyagi felvirágozása leendő.

Midőn önöket ez alkalommal a törvényhatósági bizottság nevében üdvözölni szerencsés lehetek, kívánom, hogy ezen legfőbb cél elérésére a legnagyobb sikerek között testi és szellemi erejüknök teljes épseben igen soká fáradozassanak, éljenek soká!

Latinovits Pál főispán törvény adta jogánál fogva kinevezte:

Tb. főjegyzőnek: Latinovits Géza, Lánckor Antal, Lederer Pál, Bertolinó Sándor, Popovits Sebő, dr. Tripolszky Aladár, Vissy Károly és dr. Buday Pál urakat.

Tb. főügyésznek: Latinovits János, Paukovits Andor, dr. Molnár Károly, Rohonyi Gyula, Szalay Lajos, Kozma László, dr. Schneider Károly, Radovánovits György, Paukovits Ottó, Boromisza Tivadar, dr. Balogh Ernő, dr. Grünbaum Pál, dr. Wiener Samu, Szárits Bertalan, dr. Csernyus Pál és dr. Hirmann Ferenc urakat.

Tb. ügyészeknek: Vincze Lambert, dr. Huszágh Nándor, dr. Legrand Ferenc, dr. Scultéty Jenő, dr. Gräber Lajos, dr. Farnek Dezső, dr. Zsibory József, dr. Kleiszner Gusztáv, dr. Gaál Ödön, dr. Kniesel Frigyes, dr. Somogyi Dezső és dr. Székely Ignác urakat.

Tb. főszolgabíróknak: Müller Béla és Jeisel Henrik urakat.

Tb. főorvosoknak: dr. Zalár István, dr. Alföldy Lajos, dr. Schoszberger Jakab, dr. Hofbauer Miklós, dr. Szommer Antal, dr. Kameniczky Sándor, dr. Milkó Ignác, dr. Földes Simon, dr. Hadzsy János, dr. Ormay Kálmán, dr. Hannig György, dr. Thurszky Pál és dr. Pertschi Ferenc urakat.

Tb. főszámvevőnek: Szalay Károly, Zottományi Mihály és Késmárky Endre urakat.

Tb. főpénztárnoknak: Bittermann Gyula urat.

Tb. aljegyzőnek: Rohonczy Lőrinc és Scherer Rezső urakat.

Tb. alszámvevőnek: Buday Jenő urat.

Tb. járásorvosoknak: dr. Holländer Adolf, dr. Gottlieb Ede, dr. Molnár József, dr. Szabó János, dr. Stróne Frigyes, dr. Goldschmidt Dávid, dr. Burtik György, dr. Holländer M. Dávid, dr. Schneider Kornél, dr. Madarász Lipót, dr. Rényi József, dr. Malcsiner Emil, dr. Heller Ármán, dr. Rohacsek István és dr. Szauer Károly urakat.

Tb. szolgabíróknak: dr. Krutelik Dániel, Payerle Nándor, dr. Dungszy Gedeon, Verner Hugó, Kuluncsits Viktor, Listyevity Titusz és Fleckenstein János urakat.

Városi közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága folyó hó 20. napján délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében rendes közgyűlést tartott. A közgyűlésen a törvényhatósági bizottság tagjai szép számban jelentek meg és a terembe lépő Latinovits Pál főispánt lelkes éljen riadalommal üdvözölték.

Latinovits Pál főispán az elnöki székét elfoglalván, meleg szavakkal üdvözli a megjelenteket és a közgyűlést megnyitottanak nyilvánítván, a jegyzőkönyv vezetésével Gyurisits György főjegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésével pedig Maximovits városi aljegyzőt bízta meg.

Polgármesteri jelentés.

A közgyűlés tárgysorozatának első pontja Hauke Imre polgármester jelentése volt a városi közügyek állapotáról. A közigazgatás minden egyes ágára a legnagyobb részletességgel kiterjedő, alapos jelentést a polgármester olvasta fel. A polgármesteri jelentésnél dr. Donoszlovits Vilmos bizottsági tag felszólal és panaszként felmenti, hogy a külvárosokban és különösen a Szelencsében a csapadék vizek levezetése oly számalmas, hogy nagyobb esőzések esetén a víz az egyes utcákban annyira összegyűlemlik, hogy nemcsak a közlekedést lehetetleníti, hanem még a lakásokba is behatol.

Kéri a polgármestert, hogy tegye tanulmánytárgyává azt, vajjon az Apolló utcai vízvezető árok nem volna-e akként nagyobbítható, hogy azon a Szelencse egy részének csapadékveze megfelelően levezethető lenne, vagy esetleg az a város alatt elterülő gödrökbe bevezetendő.

Hauke Imre polgármester erre kijelenti, hogy a város fekvése oly kedvezőtlen, hogy a Cservenka, Belváros és Szelencse csapadék vize mind a vízvezető főárkon folyik le és így nagy esőzések alkalmával a főárkon megtelevén nem képes az összes vizeket magába fogadni, sőt helyenként a főárkon vize folyik a mellékcsatornába. Külömben tanulmánytárgyává teszi a kérdést, hogy nem-e lehet egyes külvárosoknak vizét esetleg máshová levezetni és a mennyiben a szakközvegek ezt lehetők találják annak, idején erre nézve konkrét javaslatot fog tenni.

A polgármester ezen megnyugtató válasza után a közgyűlés a polgármester jelentését tudomásul vette.

Köszönő levelek.

Dr. Császka György kalocsai érsek urnak köszönete a 10 éves jubileuma alkalmából hozzá intézett üdvözlő táviratért. — Gróf Apponyi Albert urnak köszönete az országgyűlés képviselőház elnökévé történt megválasztása és a v. b. t. tanácsossá történt kinevezése alkalmából hozzá intézett üdvözlő feliratért. — Dr. Városy Gyula székesfehérvári püspök urnak köszönete püspökké történt kinevezetése alkalmából hozzá intézett üdvözlő táviratért. — Gróf Széchenyi Emil soproni főispán urnak köszönete gróf Széchenyi Pálnak elhalálása alkalmából hozzá intézett részvétiratért. — Latinovits Pál főispán urnak köszönete a Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város főispánjává történt kinevezetése alkalmából hozzá intézett üdvözlő táviratért. — A közgyűlés a köszönő leveleket tudomásul vette.

Városi virilisták.

A város polgármesterének előterjesztése Sándor Béla bizottsági tag elhalálása folytán a városi legtöbb adót fizetők sorában egy pöttagnak behívása iránt. — Ugyanannak Fernbach Péter lemondása folytán a legtöbb adót fizetők sorában egy pöttagnak behívása iránt. — Ugyanannak dr. Zákó István lemondása folytán a legtöbb adót fizetők sorában egy pöttagnak behívása iránt. — A soron levő pöttagok névszerint: dr. Fratricsevits Ast Vince, báró Bibrá Frigyes és Jankovits Dávid behivatnak.

A vajgyár.

A városi tanács jelentése a központi vajgyár felállítására tárgyában. — A városi tanács jelentést tesz arról, hogy mivel a Zomborban létesített tervezett központi vajgyár telepre Hildsberg és Goldenring cég által benyújtott ajánlat, mely a közgyűlés által 1901. évi január havában elfogadtatott, a cég által a miatt, mert dr. Donoszlovits Vilmos és Buda Ernő és társai által megfelelőzetett és a cég a felebezési határidő bosszu voltára és viszont az ügy sürgősségére való tekintettel tovább várni hajlandó nem volt és viszont Ujvidék város közönsége a cég által kért előnyöket azonnal megszavazta és így a központi vajgyár nem Zomborban, hanem Ujvidéken állítottatott fel — visszavonatot, a törvényhatósági bizottság határozatilag kimondja, hogy ezen ügyet most már véglegesen elejti és a benyújtott felebezéseket, mint most már tárgyalanokat, a kormányhatóságához föl nem terjeszti.

Egyéb tárgyak.

A város polgármesterének előterjesztése Leovits György bizottsági tagnak időközben elhalálása folytán teendő intézkedések iránt. — A bizottsági tagválasztás határnapja december hó 30. napjára kifizetik és választási elnökül dr. Thurszky Zsigmondot küldetik ki.

A kertészeti bizottság javaslatára Konráth Rezső városi kertésznek ánsaról való lemondása iránt. — A kertész lemondása elfogadtatott és a pályázat kiírásával a városi tanács megbízott.

A gazdasági és pénzügyi bizottság javaslata a városi és árpapenzári pénzkészleteknek az 1902. évben leendő elhelyezésére pénzügyintézetek kijelölése tárgyában. — A város kezelése alatt álló tőkék feleben a zombori takarékpénztárba és feleben a zombori keresk. és iparbankba helyeztetnek el.

Szilágy vármegye közönségének átirata a vármegyei tisztviselők javadalmazásának az államiakéval leendő egyenlősítése tárgyában a m. kir. miniszterelnök és belügyminiszter urakhoz intézett feliratnak partolása iránt. — Jasz-Nagykun-Szolnok vármegye közönségének átirata a hadseregben sorbadi szolgálatuk harmadik évét töltő s a mezőgazdasági munkásszótályhoz tartozó hadköteleseknek évente június 15-től augusztus 10-ig a legnagyobb mezei munka idejére leendő szabadságotlaltása tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett feliratnak partolása iránt. — Hasonló szellemű felirat intéztetett.

A városi tanács előterjesztése a Szelencse külvárosban a belsőség és II-ik szőlőtábla között levő névtelen, — úgy a belvárosban levő sötét-utcának „Csendes“ utcának leendő elnevezése iránt. — A Szelencse külvárosban levő névtelen utca Hajdu-utcának, Sötét-utca pedig Csendes-utca nevet nyert.

A város polgármesterének előterjesztése a házipénztár részére penzek, értékek s okmányok elhelyezhetése végett szükséges megfelelő új penszekerénynek (kassza) beszerzése iránt. — Az új szekrény beszerzésére 1000 korona megszavaztatott és a beszerzéssel a városi tanács megbízott.

A városi számvétség előterjesztése a költségvetés VI. cím 5. rovatából 2000 koronának az ugyanezen cím 2. rovatába való áttalása iránt. — A 2000 korona áttalás kimondatott.

A városi zeneakadémia-alap 1900. évi számadása. — A városi szepítészeti alap 1900. évi számadása. — A Koczik Lajos alapítvány 1900. évi számadása. — A Schläffner József-alapítvány 1900. évi számadása. — A Stebler-Blumenthal-alapítvány 1900. évi számadása. — A Barthal József-alapítvány 1900. évi számadása. — A kereskedő ifjak alapítvány 1900. évi számadása. — A Gyalokay Rozália-alapítvány 1900. évi számadása. — A Falcione Gyula alapítvány 1900. évi számadása. — A városi szegény-alap 1900. évi számadása. — A városi kórház-alap 1900. évi számadása. — A Parcsitis Agátha-alapítvány 1900. évi számadása. — A letesítendő árva-alapítvány 1900. évi számadása. — A Gyalokay Rozália-féle szegényalap 1900. évi számadása. — A számadások jóváhagyatnak és a felelős számadóknak a fölmentvény kiadatott.

A róm. kath. iskolaszéknek a népiskolák fentartásáról szerkesztett 1902. évi költségeloirányzata. — Tudomásul vétetett.

A város polgármesterének előterjesztése Schubert Ignác hivatalosolga jutalmazása iránt. — Schubert Ignác hivatalosolganak buzgalma és rendkívüli munkásságának megjutalmazásául 160 korona megszavaztatott.

Szabó Sándor alszámvevő előleg iránti kérvénye. — Czervenkovits Sándor lajstromzó előleg iránti kérvénye. — A kért előleg megszavaztatott.

Czinkler Kálmán kérvénye mérnöki oklevelének meghirdetése. — Minthogy a meghirdetést semmiféle törvényes intézkedés nem teszi kötelezővé, a kérelemnek hely nem adatik.

A közgyűlés tárgysorozata kimerülván, elnökli főispán boldog karácsonyi ünneplést kívánva, a közgyűlést a bizottsági tagok lelkes éljenzése között bezárta.

A zombori takarékpénztár új igazgatója.

A zombori takarékpénztárnak részvényesei e hó 22-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartottak, mely iránt igen nagy volt az érdeklődés, mert az 1000 részvény 811 részvénynyel volt képviselve.

A tárgysorozat meg is érdemelte a nagy érdeklődést, mert annak egyik pontját képezte az igazgatói állás betöltése. Sándor Béla halála nagy irt hagyott maga után hátra az intézet vezetésében s így a részvényeseknek nagy körültekintéssel kellett eljárniok, hogy a méltó utódot megtalálják. Az intézet részvényeseinek bizalma dr. Falcione Nándor helybeli tekintélyes ügyvéd, a közélet egyik mindenki által tisztelt szereplőjének személyében pontosult össze, aki a beadott szavazatok közül 568 szavazatot nyert el, mig Heindlhofer Róbert eddigi aligazgatónak érdemeit a részvényesek 243 szavazattal honorálták. Így dr. Falcione Nándor lett a zombori takarékpénztár igazgatója. Az új igazgató egy küldöttség hivta a közgyűlési terembe s midőn ott megjelent, zajos éljenzés fogadta.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ERVENYES 1901. ÉVI OKTOBER HÓ 1-ÉTŐL.

Budapest—Zimony—Belgrád.		Szabadka—Dálya		Ó-Becse—Ujvidék		Ujvidék—Vasakapu—Titel		Hegyes-Feketehegy—Palánka		Szabadka—Rókus	
Oda	Vissza	Oda	Vissza	Oda	Vissza	Oda	Vissza	Oda	Vissza	Oda	Vissza
k. exp.	szem. v.	k. exp.	szem. v.	k. exp.	szem. v.	k. exp.	szem. v.	k. exp.	szem. v.	k. exp.	szem. v.
11.20	12.33	11.20	12.33	11.20	12.33	11.20	12.33	11.20	12.33	11.20	12.33
2.44	7.57	2.44	7.57	2.44	7.57	2.44	7.57	2.44	7.57	2.44	7.57
3.51	9.04	3.51	9.04	3.51	9.04	3.51	9.04	3.51	9.04	3.51	9.04
5.08	10.21	5.08	10.21	5.08	10.21	5.08	10.21	5.08	10.21	5.08	10.21
6.25	11.38	6.25	11.38	6.25	11.38	6.25	11.38	6.25	11.38	6.25	11.38
7.42	12.55	7.42	12.55	7.42	12.55	7.42	12.55	7.42	12.55	7.42	12.55
8.59	14.12	8.59	14.12	8.59	14.12	8.59	14.12	8.59	14.12	8.59	14.12
10.16	15.29	10.16	15.29	10.16	15.29	10.16	15.29	10.16	15.29	10.16	15.29
11.33	16.46	11.33	16.46	11.33	16.46	11.33	16.46	11.33	16.46	11.33	16.46
12.50	18.03	12.50	18.03	12.50	18.03	12.50	18.03	12.50	18.03	12.50	18.03
14.07	19.20	14.07	19.20	14.07	19.20	14.07	19.20	14.07	19.20	14.07	19.20
15.24	20.37	15.24	20.37	15.24	20.37	15.24	20.37	15.24	20.37	15.24	20.37
16.41	21.54	16.41	21.54	16.41	21.54	16.41	21.54	16.41	21.54	16.41	21.54
17.58	23.11	17.58	23.11	17.58	23.11	17.58	23.11	17.58	23.11	17.58	23.11
19.15	24.28	19.15	24.28	19.15	24.28	19.15	24.28	19.15	24.28	19.15	24.28
20.32	25.45	20.32	25.45	20.32	25.45	20.32	25.45	20.32	25.45	20.32	25.45
21.49	27.02	21.49	27.02	21.49	27.02	21.49	27.02	21.49	27.02	21.49	27.02
23.06	28.19	23.06	28.19	23.06	28.19	23.06	28.19	23.06	28.19	23.06	28.19
24.23	29.36	24.23	29.36	24.23	29.36	24.23	29.36	24.23	29.36	24.23	29.36
25.40	30.53	25.40	30.53	25.40	30.53	25.40	30.53	25.40	30.53	25.40	30.53
26.57	32.10	26.57	32.10	26.57	32.10	26.57	32.10	26.57	32.10	26.57	32.10
28.14	33.27	28.14	33.27	28.14	33.27	28.14	33.27	28.14	33.27	28.14	33.27
29.31	34.44	29.31	34.44	29.31	34.44	29.31	34.44	29.31	34.44	29.31	34.44
30.48	35.61	30.48	35.61	30.48	35.61	30.48	35.61	30.48	35.61	30.48	35.61
32.05	36.78	32.05	36.78	32.05	36.78	32.05	36.78	32.05	36.78	32.05	36.78
33.22	37.95	33.22	37.95	33.22	37.95	33.22	37.95	33.22	37.95	33.22	37.95
34.39	39.12	34.39	39.12	34.39	39.12	34.39	39.12	34.39	39.12	34.39	39.12
35.56	40.29	35.56	40.29	35.56	40.29	35.56	40.29	35.56	40.29	35.56	40.29
37.13	41.46	37.13	41.46	37.13	41.46	37.13	41.46	37.13	41.46	37.13	41.46
38.30	42.63	38.30	42.63	38.30	42.63	38.30	42.63	38.30	42.63	38.30	42.63
39.47	43.80	39.47	43.80	39.47	43.80	39.47	43.80	39.47	43.80	39.47	43.80
41.04	44.97	41.04	44.97	41.04	44.97	41.04	44.97	41.04	44.97	41.04	44.97
42.21	46.14	42.21	46.14	42.21	46.14	42.21	46.14	42.21	46.14	42.21	46.14
43.38	47.31	43.38	47.31	43.38	47.31	43.38	47.31	43.38	47.31	43.38	47.31
44.55	48.48	44.55	48.48	44.55	48.48	44.55	48.48	44.55	48.48	44.55	48.48
46.12	49.65	46.12	49.65	46.12	49.65	46.12	49.65	46.12	49.65	46.12	49.65
47.29	50.82	47.29	50.82	47.29	50.82	47.29	50.82	47.29	50.82	47.29	50.82
48.46	51.99	48.46	51.99	48.46	51.99	48.46	51.99	48.46	51.99	48.46	51.99
49.63	53.16	49.63	53.16	49.63	53.16	49.63	53.16	49.63	53.16	49.63	53.16
50.80	54.33	50.80	54.33	50.80	54.33	50.80	54.33	50.80	54.33	50.80	54.33
51.97	55.50	51.97	55.50	51.97	55.50	51.97	55.50	51.97	55.50	51.97	55.50
53.14	56.67	53.14	56.67	53.14	56.67	53.14	56.67	53.14	56.67	53.14	56.67
54.31	57.84	54.31	57.84	54.31	57.84	54.31	57.84	54.31	57.84	54.31	57.84
55.48	59.01	55.48	59.01	55.48	59.01	55.48	59.01	55.48	59.01	55.48	59.01
56.65	60.18	56.65	60.18	56.65	60.18	56.65	60.18	56.65	60.18	56.65	60.18
57.82	61.35	57.82	61.35	57.82	61.35	57.82	61.35	57.82	61.35	57.82	61.35
58.99	62.52	58.99	62.52	58.99	62.52	58.99	62.52	58.99	62.52	58.99	62.52
60.16	63.69	60.16	63.69	60.16	63.69	60.16	63.69	60.16	63.69	60.16	63.69
61.33	64.86	61.33	64.86	61.33	64.86	61.33	64.86	61.33	64.86	61.33	64.86
62.50	66.03	62.50	66.03	62.50	66.03	62.50	66.03	62.50	66.03	62.50	66.03
63.67	67.20	63.67	67.20	63.67	67.20	63.67	67.20	63.67	67.20	63.67	67.20
64.84	68.37	64.84	68.37	64.84	68.37	64.84	68.37	64.84	68.37	64.84	68.37
66.01	69.54	66.01	69.54	66.01	69.54	66.01	69.54	66.01	69.54	66.01	69.54
67.18	70.71	67.18	70.71	67.18	70.71	67.18	70.71	67.18	70.71	67.18	70.71
68.35	71.88	68.35	71.88	68.35	71.88	68.35	71.88	68.35	71.88	68.35	71.88
69.52	73.05	69.52	73.05	69.52	73.05	69.52	73.05	69.52	73.05	69.52	73.05
70.69	74.22	70.69	74.22	70.69	74.22	70.69	74.22	70.69	74.22	70.69	74.22
71.86	75.39	71.86	75.39	71.86	75.39	71.86	75.39	71.86	75.39	71.86	75.39
73.03	76.56	73.03	76.56	73.03	76.56	73.03	76.56	73.03	76.56	73.03	76.56
74.20	77.73	74.20	77.73	74.20	77.73	74.20	77.73	74.20	77.73	74.20	77.73
75.37	78.90	75.37	78.90	75.37	78.90	75.37	78.90	75.37	78.90	75.37	78.90
76.54	80.07	76.54	80.07	76.54	80.07	76.54	80.07	76.54	80.07	76.54	80.07
77.71	81.24	77.71	81.24	77.71	81.24	77.71	81.24	77.71	81.24	77.71	81.24
78.88	82.41	78.88	82.41	78.88	82.41	78.88	82.41	78.88	82.41	78.88	82.41
80.05	83.58	80.05	83.58	80.05	83.58	80.05	83.58	80.05	83.58	80.05	83.58
81.22	84.75	81.22	84.75	81.22	84.75	81.22	84.75	81.22	84.75	81.22	84.75
82.39	85.92	82.39	85.92	82.39	85.92	82.39	85.92	82.39	85.92	82.39	85.92
83.56	87.09	83.56	87.09	83.56	87.09	83.56	87.09	83.56	87.09	83.56	87.09
84.73	88.26	84.73	88.26	84.73	88.26	84.73	88.26	84.73	88.26	84.73	88.26
85.90	89.43	85.90	89.43	85.90	89.43	85.90	89.43	85.90	89.43	85.90	89.43
87.07	90.60	87.07	90.60	87.07	90.60	87.07	90.60	87.07	90.60	87.07	90.60
88.24	91.77	88.24	91.77	88.24	91.77	88.24	91.77	88.24	91.77	88.24	91.77
89.41	92.94	89.41	92.94	89.41	92.94	89.41	92.94	89.41	92.94	89.41	92.94
90.58	94.11	90.58	94.11	90.58	94.11	90.58	94.11	90.58	94.11	90.58	94.11
91.75	95.28	91.75	95.28	91.75	95.28	91.75	95.28	91.75	95.28	91.75	95.28
92.92	96.45	92.92	96.45	92.92	96.45	92.92	96.45	92.92	96.45	92.92	96.45
94.09	97.62	94.09	97.62	94.09	97.62	94.09	97.62	94.09	97.62	94.09	97.62
95.26	98.79	95.26	98.79	95.26	98.79	95.26	98.79	95.26	98.79	95.26	98.79
96.43	99.96	96.43	99.96	96.43	99.96	96.43	99.96	96.43	99.96	96.43	99.96
97.60	101.13	97.60	101.13	97.60	101.13	97.60	101.13	97.60	101.13	97.60	101.13
98.77	102.30	98.77	102.30	98.77	102.30	98.77	102.30	98.77	102.30	98.77	102.30
99.94	103.47	99.94	103.47	99.94	103.47	99.94	103.47	99.94	103.47	99.94	103.47
101.11	104.64	101.11	104.64	101.11	104.64	101.11	104.64	101.11	104.64	101.11	104.64
102.28	105.81	102.28	105.81	102.28	105.81	102.28	105.81	102.28	105.81	102.28	105.81
103.45	106.98	103.45	106.98	103.45	106.98	103.45	106.98	103.45	106.98	103.45	106.98
104.62	108.15	104.62	108.15	104.62	108.15						

Ebben a szomorú helyzetben megjelent előtte Jézus; gyengéd szavakkal bátorítja: ne félj, a porba csak a por tér, — mulandó csupán a test; a lélek Istenhez tér; ne félj, mert eljő az idő, melyben mindazok, kik a koporsóban vannak, meghallják az Isten fia szavát és feltámadnak új életre.

E szavakra a haldokló előtt új világ tárul fel: egy szebb, boldogabb haza; egy más élet, melyben nem lesz köny és sóhaj; melyben újra egyesül elvesztett szeretteivel, hogy együtt maradjanak örök boldogságban; arcáról eltűnik a bánat, szívéből elszáll a félelem és nyugodt szívvel kiáltja: hol van koporsó a te felülnöd? — hol van halál a te diadalmaid? ... szemeit még egyszer égre emeli s ajkának utolsó sóhaja ekként száll el: Áldott, a ki jött az Urnak nevében, ki a sírokon dicsőségesen emelte fel a feltámadás mennyei zászlaját.

A negyedik vasárnap jelenti Jézus azon eljövését, midőn leszáll az égnek felhőiben, hogy itéletet tartson élők és holtak felett.

De ez az eljövetele csak azoknak lesz örvedetes, kik bűnbánattal szálltak a sirba; kik jóvá tették hibáikat; kik hűséggel jártak élőkben s kiknek Isten törvényére vala gondjuk. Boldogan üdvözlök ezek Jézust az itélet napján: Áldott, a ki jött az Urnak nevében, hogy lelkünket felvigye az örök eicsőségre! ...

Üdvözlégység karácsony áldott ünnepe! hogy elhoztad azt az isteni gyermeket, ki a szenvedőnek hoz enyhülést, a szomorkodónak vigasztalást, a bűnösnek irgalmat és minden szívnek — mely feltáru előtte — békességet, megelégedést és mennyei örömeit.

Hetesy Viktor.

Mily kínos álom gyötört ...

En Istenem! En édes Istenem!
Mily kínos álom gyötört az éjjel!
— Koporsó állott a szobaközépen
S virágok hintve rá szerte-széjjel.

En Istenem! En édes Istenem!
— Fiam feküdt benn' fehéren, halva,
Imára téve két apró keze,
Némán, lezárva beszédes ajka.

En Istenem! En édes Istenem!
Rossz néven tölem, valahogy ne vedd,
Ha kérlek szépen, ha alkuszom veled:
Hagyd nekem e esőpp, édes gyermeket!

En Istenem! En édes Istenem!
Cserébe végy el mindent, de mindent,
— Mint a fa őszszel, álljak tépetten —
Utánok nem fog fájni a szívem.

En Istenem! En édes Istenem!
Ha fájna is, gyors az orvoslása:
Szöke angyal-fej hajlik a szívemre
S feledtet búbját esacsogó szája.

Nézd! Oh, nézd most is, én jó Istenem!
Mint esőkolja le könnyes pillámat.
S végig simitva arcom szeliden;
Kér, esdekel, hogy: „Nem fáj mamának.”

Molnárné Radich Jolán.

A DOKTOR UR KARÁCSONYA.

— Csak azt szerntém tudni, mi kifogásod van e mi ideánk ellen?... Nekünk bizony együtt kell lennünk karácsony szent estéjén, ha csak ábrándozni, vagy unatkozni nem akarunk. Nem tudom kinek jutott eszébe, de hidd el Lacikám nagyon fényes gondolat!

— Könnyű neked! — szolt Demeter Pistának a meginterpellált dr. Kölni László

— Hja, én szabad vagyok! Nem tart vissza holmi ragyogó szempár, hanem akkor jövök a clubba, ha a barátaim, meg én is, akarom!... Hja, de Sándor Ilonka — ne tagadd — csodás erővel rendelkezik. Hanem, nem értem, hogy tudsz ennyi jó barátot itt hagyni, egy lányért?... nézz körül!... ahányan vagyunk, mind szeretünk — s az a kiesike, hallom, alig vesz észre.

— De sokat tudsz barátom! Tul sokat!
— Hát miért nem akarod a karácsonyt velünk a clubban tölteni?

— Miért? De jó!... Hát miért kell nekem azt oly határozottan megígérni?... Igazán fölöslegesnek tartom!... Tudhatjátok, hogy ha egyéb dolog nem akadályoz, ugys örömmel leszek veletek.

— Számítunk rád! De engedd meg, hogy jó előre figyelmeztesselek: ha netalán tán rossz szándékaid lennének, gondold meg jól! Mielőtt megnöszülél, hasonlítsd össze azt az isteni szabadságot a rózsával koszorúzott igával, ahol békóba verik a kezeidet, meg a lábaidat... Gondold meg, gondold meg!... Deák Ferenc is azt tartotta házasságnak, hogy olyan mint a kirántott csirke: a férfiak soha sem tudják, milyen darabot vesznek a tányérjukra... Eh! Igyunk fiuk! Félre a borus gondolatokkal! Temessük bu és báuatunkat, már a kinek van, ebbe a nagy oecánba, a — borba! Isten tartson benneteket!...

Felvirradt a dicső december 24-ike. Mindenki a szeretett szent ünnepével van elfoglalva. Ragyogó, csillogó karácsonyfa készül mindenfelé, telve aranyos dióval, mosolygó babával, kedves meglepetésekkel. — Dr. Kölni László csak egy kis meghívó alakjában kéri és várja jutalmát a sorstól. Számít rá! Számít... hiszen Ilonka olyasfélelet emlegetett a multkor... De nehogy elkeseredjen, a beteget ment látogatni, ha már neki nem hozza meg a karácsony amit vár, aminek tudna örülni, legalább ő viszi ember-szeretét azokhoz... Csak hogy sehol sem volt ám nyugta! Jött, ment, mint egy bolygó lélek, az inasától már vagy tíz-huszsor is megkérdezte, hogy: „nem kerestt senki? nem volt itt senki?” — megint elment... és újra visszajött. Szegény kis doktor nagyon el volt keseredve. — Már délután öt óra és még mindig senki, semmi... Nem fog itthon ülni!... Nem!... Elmegy! Igen, elmegy a clubba, még pedig most rögvést! Hogy fognak azok a derék fiúk örülni. Igazuk is van! Nem érdemes egy lányért feláldozni az ő barátságukat! Nem! Nem is teszi. Hogy is mondta csak Demeter Pista? „Békóba verik a kezeidet meg a lábaidat!” Brrr!... Jól mondja. Nem kér belőle. Pedig mégis, hiszen nem hallja senki, mintha ő szerelmes lenne Sándor Ilonkába, — s úgy hiszi: Ilonka sem idegenkedik tőle. Hanem a mamája? Oh! Ilonka mamája nem valami jó szemmel nézi őt, azt már észrevette — pedig nem bántotta meg. Legalább nem emlékszik rá... gondolkozik... de semmi oylanra nem emlékszik, mivel megbánhatta volna.

Kopogtak... bizonyosan a postás, a meghívóval. Még dehogy mondott le a reményről! Hanem nagyott csalódott, az akinek ajtót nyitott, egy nagy kabátos, havas alak volt; bajusza egész deres, csizmája oly havas volt, hogy bátran hőembernek nézhetne volna valaki, ha csak meg nem szóval, s a doktor ur után nem kérdezősködik.

— Az én vagyok. Mit akar barátom? Hozott valamit, vagy beteg?

— Nem én kérem, hanem az anyukom... Eljön e a doktor ur hozzá?

— Hol lakik?

— Itt Vörösmarton.

— Itt? De hisz a nyole kilométernyire van innen.

— Van az kérem jó kilenc is — vélte az nyugodtan.

— De ebben az időben, ezen a nagy napon, olyan rengeteg messzire! Hát olyan nagyon beteg a felesége? Mi baja van? Talán holnap reggel mennék inkább?

— Má kérem, muszáj, hogy nagyon beteg, mert olyanokat nyöszörög, hogy nem tudtam tovább hallgatni; mondok: megyek én orvosé! Ide meg azé jöttem, mert tudom, hogy nincs felesége; nincs aki itthon kellene maradni karácsonykor.

— Feleségem ugyan nincs barátom, de azért maga nagyon messze lakik, az idő meg elég pogány. — De azért már elhatározta, hogy megy. Az tanulta, hogy csak egy csillagot szabad vakon követnie, csak azt az egyet, amely a sötétségben is oly fényesen világít, s ez a kötelesség.

— Itt a kocsija?

— Igen.

— No, akkor hát, nem bánom menjünk Isten nevében!

Az utca mindenütt néma csönd uralkodott... Itt ott egy-egy megkésétt alak sietett, nyakát egész behuzva a kabát gallérjába, kezeit besüllyesztve a zsebébe... Az ablakok fényesen ki voltak világítva s úgy tündökölték a sötétben, mint megannyi szentjános-bogár, a harangok zugtak... oly ünnepies volt minden.

Az uton elmesélte az az ember a doktornak, hogy ő milyen szegény. Nem is fizethet majd, hanem ha kell, dolgozik valamit; szívesen tesz akármit, a mire a doktornak szüksége lesz. Ő tud dolgozni, mondta.

— Hagyja csak barátom!

Óriási havas területeken száguldtak keresztül. Egy helyt temető, máshol alacsony viskók, tüstös gyártelepek. Végre oda értek, ahová indultak... Micsoda rettenetes volt az a ház. Három lépés hosszú, négy lépés széles szoba, melyben vagy öt gyerek és egy beteg asszony feküdt. Sáros padló a derekaljuk, egy-egy pokróc a takarójuk... Hogy mit esznek? — azt meg se merte a doktor kérdezni, hiszen az arcukról a nyomor láza viritott le. Bámulatosan sorányak voltak mind, mind; s oly csunyák, mintha a természet is gunyolódni akart volna velük, s visszataszító ábrázattal látta el őket. Csunyák voltak és tisztátlanok... A doktor nyomban észrevette, hogy az az egészségtelen, rossz lakás és egymás közelléte a megölőjük — ezen persze nem segíthet. A betegnek rendelt orvosságot, és hogy megrehessék, pénzt is adott rá... Persze hálálkodtak, kezét csókolták — a doktor meg —

Isten bocsáss! alig várta, hogy künn legyen a szabad levegőn!

— No most Isten áldja barátom! — ki jön velem vissza a kocsin?

— Jaj kérem, bizony nem tudom, mert az a kocsis, aki bennünket hozott, a városba volt egyetmást vásárolni, oszt' hát megengedte, hogy a doktor urat elhozhatom kocsiján magammal.

— Hát mj lesz akkor?

— Majd utána járok, tán akad valaki, aki vissza viszi az orvos urat.

— De nézze is! Csak szaporán!

Lelkendezve rohant be néhány perc mulva; látszott rajta, hogy nagyon sietett.

— Kérem — szolt — a főerdész ur megtudta, hogy itt a doktor ur és kéreti, gyünne át egy pohár itala.

— A főerdész? Hát hol látta? Hol beszélt vele?

— Most gyövkönnét.

— Hát mit akart vele?

— Gondoltam, hogy az ő kocsisa... vagy más.

— Mindegy no! Isten áldja!...

A clubban ezalatt együtt ült a szokott, kedélyes kompánia; csengett a pohár, szolt a nóta, szállt a füst, az anekdotta, meg a kacaj... Hisz a jó bornak is fornia kell!... S mikor forrjon, ha nem fiatal korában?

— Az ész mégis csak a szív bolondja! — mondta Demeter Pista a társaságnak, mindig legkedvesebb alakja, — eklatáns példa erre a mi Laci barátunk!

Bizonyosan Sándorék szemfényével, Ilonkával van együtt!...

Persze hogy őt tárgyalták jó ideig!... s majd minden éle őt csipkedte.

A főerdész Ilonka nagybátyja volt s az odaérkezett Kölnit már a folyosón üdvözölte stentori hangon.

— Isten hozott, fiam! Isten hozott! Átfáztál ugy-e? Éhes is vagy, szomjas is vagy, dühös is vagy... mi?

— Egy cseppet se urambátyám! pláne dühös: de-hogy vagyok! Söt hálás, rendkívül hálás! Mesébe illő szerencse rám nézve, hogy vendégszerető hajlékába hivatott, — s el akarta mondani, hogy, hogy járt, de az öreg nem engedte szóhoz jutni, csak sietette:

— Egy, kettő befelé; elég soká vártunk rád!

— Rám? Én rám? Hát hogyan...?

De már benn volt a szobában, ahol, legnagyobb meglepetésére, Sándor Ilonkát találta a mamájával. A lehető legnyájasabb fogadtatásban részesült a hölgyek részéről.

— Tudod-e öcsém, hogy próbára tettünk és kiáltad a próbát, amugy magyarosan... Hiszen mondtam én mindjárt! Tűzbe mertem volna tenni a kezemet érted! A hugom nem hitte, hogy te elmegy egy szegény beteghez karácsony estéjén. Tudod egyszer csalódott az öcskös s azóta bizalmatlan az emberekkel szemben.

— Kérlek, ne gunyolódj! — szolt Sándorné, bátyja szavába vágva. — Belátom, hogy helytelenül cselekedtem, legalább a példa azt bizonyítja. Ugy-e észrevette kedves doktor, hogy mily tartózkodó voltam önnel szemben is? Ne vegye rossz néven; őszintén elmondom az okát: Eszrevettem, hogy Ilonkával nagyon szívesen vannak együtt; ön pedig talán azt vette észre, hogy ez semmikép sincs inyemre. Nem az ön személye okozta ezt, dehogy, csak az „orvost“ láttam mindig önben... Lehető legrövidebben fogom elmondani, min alapult ez az ellenszenv bennem.

— Képzem! — szolt a főerdész.

— Azt bizonyosan hallotta már, vagy ha nem, hát most mondom el, hogy a férjemet már két évi házasság után elvesztettem...

— Te Trécsi, nem itt akartad kezdeni, hanem ott, mikor még az első hosszú ruhát kaptad!

— De kérlek! Istenem! ez előtt az ember előtt semmi sem komoly!... Had folytatom. Fürdőben voltunk. Egy hegyi kirándulás alkalmával, férjem rosszul lépett, félre csúszott és lezuhant a szikláról. Csak nagy bajjal tudtuk a gyógyfürdőig vinni. A telepen csak egy orvos volt — azt is alig lehetett megtalálni, mert az nap egy hangverseny volt készületben s mindenki az előkészülettel volt elfoglalva. A mi doktorunknak egy esinos, művelt (!) lánya énekét kellett zongorán kísérnie. Mire megtalálták és eljött, már két, három óra mulott el, akkor is roppant sietett, ígérve, hogy még az éjjel meglátogatja férjemet. Azt hiszem rosszul kötözte be a sebeit, vagy tényleg oly súlyos volt a sérülés, mint ahogy mondta, — én persze mindig az előbbi hittem, de férjem egy hét mulva meghalt... Önben is, mi sem természetesebb, az „orvost“ láttam, kiket azóta kerültem mindenütt, ahol lehetett. Bátyám mindig kinevetett, de nem használt, Most, hogy meggyözön, mennyire nincs igazam, egy szegény beteg emberhez hivatva önt karácsony estéjén, amikor mindenki szerettei körében tölti idejének legparányibb részét is. Ön pedig ebben a csunya időben, ilyen messzire, minden érdeklődés nélkül követett egy embert, hogy ember-szeretétét rápazarolja — pedig tudom, nem egy alkalom kinálkozott a mulásra.

— Jól mondta nagyságos asszonyom, hogy ezt a napot mindenki szerettei körében tölti... Én épen most vagyok ott, ahová mindig vágytam... Én meggyöztem nagyságos asszonyomat arról, hogy az orvosok „ember-

barátok*, — győzőt teljesen eloszlatta i tagadja meg tölem.

— Legyen há ön férfias, tiszta ke

Gratulálok gy mert egyszer esalo vagy, mint az, ak, ernyöt hord magá azt, hogy az én os jünk vacsorázni! E vacsorának vagyol asztalon áll... Men

— Miska, te abból a hetvenesből fogjuk betetézni!

Nos! he

KARÁCSO

„Komoran“ alatt az északi e nagyon messze volt a hajó a tükörsíma lesz érve.

Alwart kapit 30 éve vitorlázot már az Oecán v látta. Történetün: különösen jellemezt szigorú arkitejez legényes irányab tisztellék.

Alwart épen és ezuttal önönm utazása, miért is egy fiut és egy leá mondjon a veszer

December 24 tak Buenos-Ayros Erös zivatorkötöl fárada csaknem k 8 óra este v

A kapitány gyak ként áttekinthess A hajó hanc

— Arthur, valója?

— Minden tiszt — de a k partot érjünk.

— Jó van, minden legényne Karácsony estéj lepetés lesz, lega kaptak. Véletlen r hatuuk majd, mor országba viszünk a minden el van k melyet kápolnáva valamint feleség

hogy a diszletek az isteni tisztele

— Parancs

— végrehajtom p

— Adjon m emberek ugys batorságuk tele

Igaz is, vannak

— Egyetlen Valarek, kit megl lenséget és elége

— Gondola lehetne a matröz

— Nem his és tisztelt az eses ki van zárva, hog

— A körü tetését, azt akaro

— a karácsonyna

— Kivánsu felettesétől buesut

Alwart kap megfigyelve a há ben a hold titok lement a szalon kápolnáva.

— Nos! he

barátok*, — győzzön meg kegyed engem is arról, hogy teljesen eloszlatta irántam táplált bizalmatlanságát: ne tagadja meg tőlem Ilonka kezét!...

— Legyen hát! Nyugodtan és szívesen teszem az ön férfias, tiszta kezébe!...

Gratulálok gyerekek!... Nem mondtam testvér, hogy mert egyszer csalódtál és senkiben sem bízol többé, olyan vagy, mint az, aki, mert egyszer megázott, mindig eső ernyőt hord magával, hanem azért mindez nem zárja ki azt, hogy az én okos ajánlatomat el ne fogadjátok: menjünk vacsorázni! Én mint afféle öreg bácsi, a meleg vacsorának vagyok híve — s az már öt perc óta az asztalon áll... Menjünk gyerekek. Holnap is van nap!...

— Miska, te — szólt inasához — hozz fel izében, abból a hetvenesből! Ezt a nagy napot nagy pusztitással fogjuk betetézni!

Mályva.

Virághalál.

Sziirmai hullatja
Két kicsike róza;
Nap-napután hullik
Pár szírom a porba.

Megállok közöttük
S álmodozva nézem.
— Mért hogy meghalnak már
Tavasz idejében?

Egymás mellett ültek
Két közeli ágon,
És csak egymást nézték,
Hosszan, némán, vágyón.

Álmodozva állok
Itt a rózsák mellett...
Miért hogy meghalnak,
Kik nagyon szeretnek?

Dr. Matzitz Pál.

KARÁCSONY ÜNNEPE A HAJÓN.

(Elbeszélés.)

„Komoran“ gyorshajó Alwart kapitány vezénylete alatt az északi tengerbe vitorlázott, mely ugyan még nagyon messze volt, de tekintettel a nyilsebességre, melyvel a hajó a tükörsima vízfelületen tovasiklott, csakhamar el lesz érve.

Alwart kapitány vén „tengeri farkas“ volt, ki már 30 éve vitorlázott a szélrózsa minden irányában és az már az Óceán valamennyi szigetét is szemtől szembe látta. Történetünk idején mintegy 50 éves volt, s a mi különösen jellemezte, az hallgatagsága, energikus tekintete, szigorú arckifejezése és ritka szívósága volt, melyet legénysége irányában tanusított és kik ezért nagyban is tisztelték.

Alwart épen ötvenszer készült a világot körülhajózni és ezuttal önönmagának ígerte meg, hogy ez lesz utolsó utazása, miért is feleségét és gyermekeit vitte magával, egy fiút és egy leányt, hogy velük együtt „Isten hozzád“-ot mondjon a vészeknek és tengereknek.

December 24-ike volt. Egy hónappal ezelőtt elindultak Buenos-Ayrosból. Az utazás hosszú és nehéz volt. Erős zivataroktól manővroznia kellett és legénysége kifáradva csaknem kidőlt.

8 óra este volt. A hajó a Calais vizeiben vitorlázott. A kapitány gyakran ment föl a fedélzetre, hogy időközönként áttekinthesse alkotmányát.

A hajó hadnagya haladt el mellette.
— Arthur, — kérde a kapitány — nincs jelenteni valója?

— Minden rendben van, kapitány ur — felelé a tiszt — de a legénység fáradt, s ideje volna, hogy partot érjünk.

— Jó van, — viszonzá a kapitány. — Éjjelkor minden legénynek egy adag ételt és egy quart bort adat Karácsony estéje van, s így mindannyira kellemes meglepetés lesz, legalább azt hiszem, hogy ily késői lakomát kaptak. Véletlenül karácsonyi istentiszteletet is hallgathatunk majd, mert ez ügyben a missionárusral, kit Németországba viszünk vissza, már beszéltem is. A szertartásra minden el van készítve a középhajó egyik szalonjában, melyet kápolnává alakítottunk majd át. Hág Péter maga, valamint feleségem és gyermekeim épen azon vannak, hogy a diszleteket bevégezzék és ha a legénység akarja, az isteni tisztelen lakoma után résztvehet.

— Parancsára, kapitány ur! — mondá a hadnagy, — végrehajtom parancsát.

— Adjon még egy fél adag pálinkát hozzá, a derék emberek ugyanis megérdemelték és ez hozzá fog járulni bátorságuk telelevenítéséhez, míg a kikötőbe érünk. Igaz is, vannak-e foglyai?

— Egyetlen egy, kapitány ur, az az akasztófa Valarek, kit megláncoltattam, mert társai közt egyenlenséget és elégedetlenséget akart szítani.

— Gondolja, hogy veszedelmes s hogy befolyással lehetne a matrózokra?

— Nem hiszem, kapitány ur; sokkal jobban szereti és tiszteli az egész legénység, mintsem hinni lehet, miért ki van zárva, hogy bolond ajánlatába egy is belemenne.

— A körülményeket számba véve, engedje el büntetését, azt akarom, hogy egytől-egyig örvendjen a hajón — a karácsonynak.

— Kivánsága nekem parancs, — mondá a tiszt, ki felettesétől bucsut vett, hogy a hajó fordulatát kormányozza.

Alwart kapitány még egy ideig sétált a fedélzeten, megfigyelve a háborgó hullámokat, melyek a messzeségben a hold titokzatos ezüst fényében ragyogtak, azután lement a szalonba, mely már félig át volt alakítva kápolnává.

— Nos! hogy állunk? — szólt gyermekeihez.

— Tizenegy óraker minden készen lesz — felelé felesége.

— Miniatur templom, — szólt örvendően Ede, amidőn atyjának egy jászolt mutatott, melyet anyja és ő épen bevégeztek.

— És arany keresztet, — tódította meg a kis Ágnes, atyját átölelve — azt lehetne hinni, hogy a három király csillaga a betlehemi jászol felett.

— Kedves gyermekeim, hiaz ez valódi csodaszámba megy. „Komoran“ még sohasem volt ily szertartás. Dolgozatos csak tovább, míg én kajüttemben ki akarom magam éjfélig pihenni. Elbresszettek fel, ha idejekorán nem találnek ébredni.

— Igen, édes apám, — mondá Ede és Ágnes és a kapitány nyakába borultak, ki forró csókokkal halmozta el piros orcájukat. Azután visszavonult, fülkéjében még kissé föl és alá sétált és a pamlagra dölve elszunnyadt.

Egyszerre csak úgy hallotta, mintha valaki kajüttje ajtaján kopogna és aztán hadnagyát látta berohanni, rendetlen ruházatban, villogó szemekkel, arcát vérral borítva, mintha kétségbeeső harcából menekült volna.

— Kapitány ur! — kiáltá a tiszt harsányan — el vagyunk veszve! Fegyverre! A legénység fellázadt és a tenger rohamosan háborog!

A hadnagy lármájára berohant a kapitány felesége és gyermekei. Kétségbejött zajt hallottak, egy ideig borzalom fogta el őket. A fedélzeten éktelen ordítás hallatszott, zűrzavar, a mely folyton fokozódott és közeledni látszott. Időközönként figyelmet keltő szavakat lehetett hallani, átkozódást és fenyegetést, mely a kapitány-nak szólt. Kint háborgott a tenger és haragvó hullámait oda-oda csapkodta a minden percben sülyedni látszó hajó falaihoz. Az árbócok rettentő recsegése és a fedélzet ropogása irtozatos volt. A hadnagy hívására a kapitány egy ugrással talpon volt, s anélkül, hogy egy szót is tudott volna szólni, tekintete kérdőleg függött a megkövültten álló hadnagyon. Alwartné és gyermekei remegve csoportosultak a férj és apa körül.

— Parancsára — kezdé végre a hadnagy, a hallgatást megtörve, — Valarek Istvánt szabadlábúra helyeztem; várakozásom ellenére, az általa már régen felbőszített legénység áldozatává esett. Tíz óra táján az eddig derült égen felhők gyülemltek és a folytonos szélvész a tengert fenekéig fujtá át. E körülményt és a közeledő partot kihasználva, Valarek a kifáradt és elégedetlen matrózokat rábeszélte, hogy a kapitányt megöljék és az aranyrudakat hatalmukba ejtsék, melyeket „Komoran“ Németországba szállít. Aztán a hajót el kell hagyni, mely magára maradvá elpusztul és a mentőcsónakokkal a partot kell elérni és ott hajótörést szenvedni.

— A szerencsétlenek! — kiáltá a kapitány. — De boldogság! Kedves barátom, maradjon ön itt a feleségemmel és gyermekeimmel s én kimegyek a fedélzetre és autoritásom elől majd visszahökkennek a bujtogatók.

Kérlek, — szólt Alwartné, magát férje karjaiba vetve, vissza akarta őt tartani, — kérlek, ne tedd ki magad a felbőszültek haragjának!

— Atyánk, maradj velünk! — sirtak a gyermekek.

Családja kérelmének dacára két lépést tón előre a kapitány, de brutálisan visszadobták a behatoló matrózok, kik fejszéikkel felgyverkezve, mint veszett bestiák dühöngtek. Előkön Valarek volt.

— Mit akartok? — ordítá a kapitány.

— Az aranyat! — kiáltá vissza a banda — és a kapitány is hadnagy életét.

— Örültek! — kiáltá még jobban a kapitány, hisz az nem az enyém, a mit jól tudtok és Németországba érve, kettős büntényetekért kétszeresen kell majd szavatolnotok. Gondoljátok meg jól barátaim, — tevő hozzá mérsékelten és atyai hangon, — ne engedjétek magatokat elesábitani egy nyomorult eszeveszett tanácsaitól, ki csak legmélyebb megvetésekre érdemes...

— Le a kapitánnyal! szakítá őt félbe Valarek dühvel és már is felemelte fejszéjét az ütésre.

— Kegyelem! — kiáltá Alwartné, kezeit tördelve, mialatt férjét a leütéstől meg akarta óvni. — Kegyelem! Nyugodjatok meg barátaim, férjem nem bűnös, hiszen gyermekeiként bánt mindig veletek és az az arany nem is az övé, hogy adhassa nektek?!

— Le a kapitánnyal! Le a hadnaggyal! — ordítá az egész banda. — Tengerbe az asszonnyal és a gyermekekkel!

E közben a két gyermek némán kapaszkodott a megijedt anyjukba, míg a hadnagy véres arccal állt a kapitány oldalán, kész őt megvédeni és oldalán meghalni.

— Tengerbe velük, tengerbe! — kiálták a felkelők ujból.

— Gyávák és közönséges rablók! — kiáltá most a kapitány revolverét előhuzva és a lázongókra irányítva — hát lábbal tiporjátok az emberiség és kötelesség minden érzelmeit?! Jól van, nem bánom, jertek és hozzátok fel az aranyat, de jegyezzétek meg, hogy csak holttestemen átgázolva kapjátok meg. Hah! halálra szántatok engemet és családomat. Nos, jertek hát ide banditák és az első hat, a ki közeledik — a halál fla!

— Gyávák! — kiáltá Valarek — féltek tán? Rajta meg akarom mutatni, hogy kell a kapitány fenyegetéseit viszonzni, — és azonnal rá is vetette magát felemelt fejszével a kapitánnyra. — Alwartné elájult.

Egy másodperc műve volt és a kapitány is mellette terült volna el. De abban a pillanatban, melyben a felbőszült fegyvere annak a fejét szétzúzta, aki neki megkegyelmezett, eldőrdült a fegyver és Valarek ott fetrengett a padlón saját véreben. Ez volt a jel az elkeseredett haragra, leirhatatlan verengzésre. Bátran támogatva hadnagyától és a missionárustól, ki a csatázók közé vegyült, a kapitány ellentállást fejtett ki a matrózok dübe ellen és a szalon egy valóságos esatater színhelyévé lön.

Borzasztó volt, a vér mindkét részen folyt, a missionárus ügybuzgóságának és felebaráti szeretetének elsőnek esett áldozatul.

Alwartné és gyermekeit leütötték a felkelők és lábbal tiporva szenvedtek ki. A hajó hadnagya, a vitéz Arthur, ki maga is meg volt sebesítve, testével védte szerencsétlen kapitányát.

— Engedjen vífézem, — mondá neki a kapitány, — mentse meg életét, hiszen engemet szemeltek ki áldozatuknak, kímélje magát a hajó kedvéért.

— Kapitányomat eszben hagyni? Soha! — felelé a tiszt — kötelességem önt megvédeni és megoltalmazni. Nem mozdulok helyemről.

A zavar tetőpontját érte el. Vérszomjasan, mint a tigrisek ütöttek-verték folyton a gonosztervök. Négy közülök mozdulatlanul fektűt a szőnyegen, már hat meg volt sebesítve. De nemsokára egy fejszeapás érte a hadnagyot épen melle közepén és élettelenül rogyott össze a kapitány lábaihoz, ki véresen és kimerülve az ujjongó csapattól körülvére, földre tepertetett, azután félholtan, száját betömve és összeguzsalyozva a fedélzetére hurcolták, hogy a tengerbe dobják.

A győzelem a lázangóké maradt. A kapitány hulláját a nagy árbóc lábához dobták és a matrózok összegyűltek, hogy győzelmüket megünnepeljék és annak holt hüvelyét kigunyolják, ki oly gyakran mentette meg őket a halál torkából és a hajótöréstől.

E közben még egyszer fellelézett a kapitány és ama vérözönön keresztül, mely szempilláin lecsurgott, észrevette a dühöngőket, kik körülötte összegyűltek, hogy temetését megtartsák. Hallotta még egyszer vad ordításukat, mely a zivatar vad bömbölésébe, meg a hajó ropogásába és a hullámok csapkodásába keveredett. Végre úgy tünt fel neki, hogy fejét és lábát ragadják meg, egy pillanatig lebegett ég és víz közt, azután — alámerült és eltűnt az óceán mélységében.

E pillanatban úgy érezte, mintha lehelet érintené homlokát és mintha két puha ajak érintené izzádt ajkát. A kedves kis jámbor Ágnes volt, ki apját jött ébreszteni.

— Édes papuskám, — mondá őt megeskölve — háromnegyed tizenkettő van, már minden kész és várunk. El leszesz ragadtatva.

A kapitány felnyitá szeméit, ijesztően felkiált és meglepetve régig néz gyermekén.

— Ágnes, kedves Ágneskám, — mormogá zokogva. — Persze, hogy én vagyok. De mi bajod édes apám?

— Hát anyád? — Hát Ede? — Hát a legénység?

— Mindannyian a kápolnában vannak.

A kapitány hallgatott egy darabig és azután azt mondá lányának:

— Hát nincs vihar?

— Nincs, — mondá Ágnes, amidőn atyja kezét megfogta — és a hajó teljes erővel siklik tova a tükörsima tengeren.

— Oh Istenem! — mondá halkán a kapitány, miközben arcáról letörülte verejtékét — tehát mindezt csak álmodtam. Hála Istennek!

Felkelt és követte lányát egészen a szalonig, mely teljes fényben ragyogott és tömjénnel volt telítve.

Az egész legénység a jászol és oltár köré gyűlt és ájtatosan térdreborulva hallgatta végig az egész szent beszédet. A matrózok szeretett kapitányukért imádkoztak és azokra könyörögték le Isten áldását, kik őket oly gyakran vezették keresztül a veszedelmen és kiket gyermekei gyanánt szeretett.

Miután az ájtatásának vége volt, mindenkivel külön fogott kezét és ezt oly bensőséggel tette, hogy a legidősebb tengeri farkast is megindította és miután mindezek után a haznagya került a sor, hogy főnökének gyermeki hódulatát tolmácsolja, a kapitány meg akarta ölelni és a kapitánynak a meghatottság könnyei folytak, visszaemlékezve álmára és a tiszt bátor ragaszkodására.

Ezen fenséges jelenet után a késői vacsorára került a sor, mely nyugodtan, de vigan, egy családi ünnepléyhez méltóan folyt le. A kapitány és családja az elérékenyült matrózok közt foglaltak helyet és a missionárusral egyetemben énekeltek el a karácsonyi szolozsmákat.

Másnap reggel, már pittymaladtok „Komoran“ fellobogóva és ünnepélyes díszben vitorlázott be a hamburgi kikötőbe és a legénység a fedélzeten énekelte el a karácsonyi himnust és angyalok módjára énekeltek: „Béke és öröm legyen a földön és az embereknek jólét!“

Fordította: **Holzmann Ignác.**

Csüggedés.

Szárnya suhogását érzem az időnek,
Lelkembe rajzolja útja kanyargását;
A csillagok fölött áll meg delelőnek,
Majd a völgy fenekén leáldozva száll át.

Elveszítém szívem, lelkeim tüze lohadt,
Nincs, ki élesztgesse, dermesztő a hideg.
Érdek kohójánál aranyam nem olvadt,
Csengő pénznek szavam senki nem önti meg.

Hitem és reményem fája kiszáradva,
Szomjazó pusztában állok eltikkadtan;
Az a sárga levél, mely tavaszt láthatna,
Elhervad, mikor még rügyéből kipattan.

Szeretet oltára merre van templomod?
Térdre hullva fohászt rebegne el ajkam,
Felépthetném tán lelkebben a romot,
Mit szinlelés döntött halomra benn hajdan.

Barátság, szerelem, tünt idők fogalma,
Nem sároztta még be hőköntösöd a föld?
Vagy eltűród szennyét, kárpótól uralma,
Nem bélyegez a sár, melyet hozzád törölt?

Aludj' ki felszított tisztítótűz lángja,
Káprázatos fényed vakítja a szemünk;
Rózsaszín ernyőbe burkolt éji lámpa
Homályos, lágy fénye világítson nekünk.

Pihenj el, csitulj el dobogó szívverés,
Némulj panaszló ajk, fájdalom enyhülj meg.
Szavatok elhangzik, hatalmatok kevés,
Atok, vizsálya a jón rútdiadal ülnek.

Rudits József.

TRANSVAALBAN.

Írta: Kajabusz.

Még a múlt év tavaszán történt, mikor az a nevezetes háború — mely két században folytatódik — csak félesztendő lehetett, hogy „gondoltam merészet és nagyot”. Tudniillik mindenféle szén és koaksz elfogyott a kamarából, a tavaszi időjárás pedig — követve a néppárt példáját — sokáig megtartá erős, bizonytalan és kiállhatatlan voltát. Tehát levándoroltam Dél-Afrikába, megnézni, hogy mennyiben van ott az az angol bur összekulombbözés. Az ördög vélte, hogy két év múltán is arról fogunk beszélni. Hiszen én a feleségemmel úgy-úgy összekoacsok, hogy meg se állok a kávéházig, hanem csodálatosképen estére mindig megbékülünk.

Biz én nem is tudom, hogy Vasco de Gamma annak idején hány esztendő alatt jutott el Afrika déli csúcsához, hanem most a közlekedés szerfölött gyors. Kevesebb idő alatt, mint amelyben egy miniszteri tárcsa költségvetését letárgyalják, az ember megfordulhat Transvaalban.

Főösleges jeleznem, hogy az angolokkal nem rokonszenvezek. Önzőbb nép nincs a földtekén. Az országa is peszék. Semmi sem esízolt ott, a márványon kívül és nincs más érett gyümölcs, mint a főtt burgonya. Természetes, hogy fáj a foguk az olyan országra, ahol az ökölyi darab gyémántok csak úgy hevernek az utca porában, mint nálunk a citrom. Rhodes Cecil vagy Chamblaint személyesen nem ismerem, de annyit tapasztalásból tudok, hogy ha az ember utacsópréssel keresi a kenyérét, akkor besározza a ruháit, annál fogva komisz ember; míg ha csak a jellemét sározza be, azért lehet gavallér és gentleman.

Valami magasztos, az emberiséget vigasztaló lecke az, amelyet ebből a küzdelemből — akárhogyan dől el — a világhódítók tanulhatnak és el nem felejthetnek. És valami felséges látvány, hogy van még olyan megmérhetetlen kincs, melynek értékét a kettős könyvtel sem tudja kiszámítani. Amit szobrokba faragnak, képen megpingálnak, de amit kiabrázolni nem lehet, mint az istenséget, mert azt csak érzi az igazi ember lelke és az a Szabadság. A bürok legalább azt mondják, hogy a szabadságnál kezdődik az ember; ami azonbankül el, az mind kutyá, birka, hangya, vakondok, igavonó barom. És ennek a meggyőződésüknek nyomatékosan adnak kifejezést, mikor a puskájukból hull a tüzese fűtülő magvával, amely úgy esik az angol katonáknak, mint a kutyának a hegedűszó.

Persze ezek a bürok parasztok és nem olyan udvariasak, mint a franciák. Mert megtörtént hajdan a fontenyői ütközetben, hogy az angolok ötven lépésre közeledtek a francia őrsvonalhoz, a tiszték kalapjukat megemelve tisztelgtek s a francia tiszték ugyancsak viszonzták az üdvözlést. Erre Hay lord így kiáltott: „Francia tiszt urak, tessék löni!” Hauerloche ezredes pedig ezt felelte: „Uraim, mi sohasem lövünk elsőnek, löjnek önk!” Mire az angolok sortűzet adtak és meglöttek 23 tisztet és vagy 200 katonát. Hát a bürok ilyen nem csinálnak, annál több eszköz van. Akár Spionkopfnál, akár másutt nem igen kínálgatták az elsőseget az angoloknak.

Meglepő a bürok komoly, puritán viselete, valami ótestamentomi máz sötétlik külsejükön is, belsejükön is. Az embernyi embernek köztük oly sűrűn tele van növe az oreája szakállal, hogy a mig meg nem szóal, nem tudhatni, melyik a képes tele az ábrázatának. A tisztaság nem tartozik a kedveltebb erényeik közé, ami megfoghatatlan, ha hiszszük azt, hogy ezek Hollandiából vándoroltak ki. Mert Hollandia (Európában) egy napról-napra újra kimosdatott ország, melyben a tisztaság esőmörlet.

Mert a hollandus szobáinak belsejében annyira kényes szobapadlójának tisztaságára, hogy a köpöfődat tulajdon nyakába akasztja. Hát hogyan származtak innen a bürok, akik nemesak háborus időben, de rendes viszonyok közt is megteszik, hogy egy huzamban két hétig is levét-közettelül alusznak. Így levén a dolog, biz azok kócosak és amit a mi tiszt urainkra szokás mondani — ök egyáltalán nem „fessek”. Azért mégis szeretik őket az asszonyaik, mert ott minden asszonynak csak egy ura van és mindenekelőtt való ur az egész országban az . . . Erkölcs, aki minálunk már ismeretlen firma.

Megindító látni, amint a széles kalapu, fésületlen szakállu bur papáktól bucsuznak hitveseik, zengedezve Csokonai Mihálynak ismeretes versét:

„Ha már felülz kincsem
Paripádra,
Vess végesókot nyögő
Galambkádra,
Gondot az ég rólád
Ugy viseljen,
Ha rám emlékezel
Minden helyen,
Térj vissza ölembé
Pálmaággal,
Vitéz és szerelmes
Forrószággal.”

Bloemfonteinban meginterjúholtam Roberts tábornokot (még akkor ő volt), éppen „alsó” játszott a törzstiszteivel. Kérdésemre, hogy mit szándékozik közelebb tenni, egész cinikusan azt felelte, hogy azonnal bement a kvart-bélat, mire a társai jöt kacagtak. Mire aztán forciroztam, hogy a Cronje fölött vívott pírhusi győzelemnek a babérja nem futja ki hónapokig, akkor megütődött, levette a sikkáját s megtörülgeti izzadt homlokát. Akkor láttam, hogy a lord ur is immár — mint jó magam — a feje búbján viseli a térdkalácsát. Aztán mintegy engesztelőleg mondotta: „it is the pace, sht kills” (ami öl, az a sietés). Hogy mindeniknek annyira izzadt a homloka, keresem az okát, hát a tiszték is, a legénység is, mind pécsi bort ittak. A vízvezetéküket tudvalevőleg elrontották a bürok.

Hogy Splényi detektívönök közvetítette-e, az bizonytalan, de tény, hogy szép sárga Engel-féle pécsi bort ittak, aminőt a vendéglősök nálunk 50 krajcárért mérnek. Bár meginnák az angolok valamennyit.

Azután elkövetkeztem Pretoriába s meglátogattam — aki még akkor családjával ott lakott — az elnököt, Krüger papát. Azonban a tornácón visszahökentem, mert bevülről hangos szóváltás hallatszott. Krüger papa meg boldogult felesége a beszéd- és értelemgyakorlatból tartottak egymásnak előadást. Az elnök ur kurtaszáru pipából kujtogatva, nagy leptekekkel mérte a szobát, olyan hangulat-

ban, aminőben én szokok lenni, mikor a feleségem egyszerre három pár cipőre kér pénzt.

Nem vettem ki, miről volt közöttük per, de hallottam, amint az asszony oda vágta a férjéhez eme szokat: „Aki behunyja szemeit, hogy álnokságot gondoljon és rángatja ajkait, már véghez vitte a gonoszságot.” (Példabeszédes könyv 16. 30.)

Valami árulásról lehetett szó, mert Krüger papa elvörösödvé dobogta: „A sebes zápor idején való szüntelen csepegés és a morgó asszonyember hasonlók.” (Péld. 27. 15.) Nagyon szeretnek a bibliából beszélni.

Hogy engem megláttak, abba hagyták a versengést. Az elnök kiszólt: „Jöj be istennek áldott embere, mit állasz kint?” (I. Mózes 24. 31.) Az asszony hozzátette: „Szalma is, abrak is bőven van minálunk és hálásra való hely is van.” (I. Mózes 24. 25.) Bementem tehát s az öreg rögtön kezembe nyomott egy rövidszáru pipát és siralmas hangon rebegte: „Kimberley hegyei, se harmat, se eső ti reátok ne szálljon és mezőtök ne teremjen semmi áldozatra valót.” (2. Sámuel 1. 21.) En csak bámultam. Majd folytató: „Szabadíts meg uram azoktól, akik gonoszot gondolnak szívökben és mindennap háborut kezdenek.” (Zsolt. 140. 2. 3.) A felesége folytatta: „Kik az istentelenségek étkét eszik és az erőszakételnek borát iszszák.” (Péld. 4. 17.)

Vigasztalólag szóltam közbe: Ne féljete „Az igazság felmagasztalja a nemzetet, a bűn pedig gyalázatjokra van a népeknek.” (Péld. 14. 34.) Az öreg Krüger szívét lyesen megrázta a kezemet. Az idegen hangra bejött a szomszéd szobából könnyes arccal az elnök leánya, Lotti kisasszony. Gyászban van. Kimberleynél lelőtték a völegényét. Ezért átkozza az öreg azt a helyet. A mamája részvételt mutatott rá: Ime a keserűségek menyasszonya, pedig: „a mi lányunk illatja olyan, mint a mezőnek illatja, melyet megáldott az Úr.” (I. Mózes 27. 27.) Hogy tetszik önknek Lotti? kérdi hozzám fordulva.

Megrökönyödtem a kérdésre, hanem aztán én is ótestamentomoztam. Felsőes alak, mondám: „Szemei, mint a vízfolyás mellett való galambok, melyek tejben fürödnek. Az ő oreája hasonlatos a drágafüveknek táblájához, melyek illatos plántákat nevelnek, az ő ajkai a liliumok, melyekről csepegő mirha foly.” (Énekek éneke 5. 12. 13.) Ahogy ezt elszavaltam, odajött Lotti szemében száradó könnyel és így szólt: „Vajha lennél nekem én atyámfia, bevinnélek anyámnak házába és adnék neked drágafüvel megcsinált bort gránátalmámnak levéből.” (Énekek 8. 1. 2.)

De kérem, kérem! szabadkoztam. Erre a vállamra borult a leány és szóla: „Tégy engemet mint egy pecsétet a te szivedre.” (Ének. 8. 6.)

De könyörgöm, nekem otthon feleségem és gyermekeim, vannak, hát nem lehet, igazán sajnálom hm. hm.

Ugy elszaladtam onnan, hogy Fokvárosig meg sem álltam. Ott fölkerestem az osztrák-magyar konzult és tudakozódtam véleménye felől. Persze magyarul egy igét sem tud Mikor mondám, hogy én bizok a bürokban, fölhozta szemöldökét és annyit böfögött: „Was nützt das Schwimmen, wenn kein Ufer winkt!”

Erre innen is elszaladtam, pakoltam, utaztam s nem vettem lélekzetet sem, csak a bajmoki vasuti állomáson, amelynél szebb állomás nincs a monárkiában.

Margitsziget.*

II.

Margit királylány szigetje!
Rólád zengjen most dalom!
Isten legszebb földi kertje!
Vedd bálám' s csodálatom!
Mennyi bútelt, kínos óram'
Enyhítéd meg, lágy porondján
Hívós arnyas útadnak,
S hallatán lágy dalaidnak,
Míg a lelkem álmodott,
S elrejtözve zöld levélben,
Láttam újra régi fényben
Omladó sok, szép romod'.

Tölgyek alján, fenyves arnyán,
Várt a meghitt, hű magány,
Dalt hozott a szellő szárnyán,
S elmerengtem halk szaván.
Rózsáillat ejté lelkem
— Ringatózva sejtelemben —
Álmodásba, enyhülésbe,
S míg szívembe szállt a béke,
Elfeledtem rég' bajom,
Suttogó lomb rezdülése,
Messez eltűnt mult zenéje
Voltak altató dalom.

S ott az ócska, szent romoknál,
Hol a mult regél csodást;
S zöld mohára napsugár száll,
Láttam olykor látomást:
Bájjos, ifju, szép apáca,
Fátyolán ég koronája,
Átövezve dics-sugártól,
Arca bús egy könnyű árnytól,
Mit világi fény vetett,
Jár-kél ott az esti árnyban,
Száz nyulacska van nyomában —
Szolgálatkész, hű sereg.

Majd a költő arnya látszik,
Eltakarja félhomály,
Ujja tölgylevéllel játszik,
S felsobajtvá, meg-megáll.

* Mutatvány Erdélyi Zoltán a „Margitsziget” című remek költői elbeszéléséből.

Önszerelmét sohse dallva,
Toldi Miklós viadalja
Volt, mit húrján dalba szöve
Átrubázott tág jövőre,
Mely nevére fényt vetett, —
Vágyva néz be száz bokorba:
Álomképe, szép Piroksa
Hol rejtőzik, hol lehet?

... S hogyha lelkem ködhomályból,
Mit a multak árnya vet,
Visszatérve a magányból,
Fölkereste a jelent —
Tarka színek, nyüzsgő élet,
Pajzán kedv, mely újra éled,
Szép verőfény, lombos erdő,
Viz hátán hab, felgyütremlő,
Mámorossá tett megint,
Folytatódott a varázslat,
Melynek bűve-bája áthat,
S ébren álmodozni int!

Ah! de hogyha megfigytem,
Hogy a többi mit csinált,
Álmaimból csak kiestem,
Mert előttem — próza állt.
Gondtalan jár erre-arra,
Nem ügyelve zengő dalra,
Nem csodálva semmi szépet,
Mit kínál a szent természet,
Oly közömbös ez a nép!
Egymást ölve pletyka-tracsescal,
Rózsák közt is futva nyargal,
S azt se tudja, mire lép?

Látott erdőt, fát nem egyszer,
Ismerőse a sziget,
Első sorban — úr, nem — ember,
Kit megront sok élvezet.
Künn a tarlón, s e ligetben
Jár egyforma érzékenlen,
S hogy hajón tilt mégis érte,
Nem az erdő vitte lépre,
Csak szokása, s a — divat...
Flirtel itt is, ép mint otthon,
Szőnyeg hátán, vagy porondon,
S azt se tudja, hol mulat?

Erdélyi Zoltán.

A NAGYSÁGOS FEJEDELEMÁSSZONY.

Írta: Kubinyi Viktor.

Hazaérkeztem.
Itt ülök ismét íróasztalom előtt. Esteledik. Meggyújtottam a dolgozólampám, melynek fénye sajtóságot hangulatot kelt a lelkemben. Asztalom, azon a sok könyv, írószerszám, papírszeletek, megkezdett kéziratok meg öblös téntartó mind fényárban usznak, míg a szobámát félhomály burkolja. Mintha szürke fátol lebegne a tejem fölött. Kérem, ne mondják, hogy félre beszélek. Pillantsanak a szobámba. Lámpám zöldselém ernyője nem engedí a világosságot fölfelé hatolni. A könyvtáram tetején guggoló nagy fülesbagoly jól érzi magát: szeretne röpdösni a félhomályban. Alatta egymás mellett sorakoznak Széchenyi, a nagy státusférfit; I. Napoleon, a rettenetes hadverő; majd Humboldt, a csendes kutató; Leó pápa, Shakespeare, Robespierre, Gladston, Julius Cézár és még néhányan. A félhomály nekik kapóra jó: zavartalanul cseveghetnek az élet változatosságáról. Napoleon egyre az egy polccal alantabb álló földgömb felé sandít: talán bizony játszani szeretne vele, mint egykor. A könyvek meg komoly csendben állanak egymás mellett. És ha az előttem fekvő hóféhér papírlapról feltétekintek, hogyne érezném magamat különösen. Tessék megpróbálni, káprázik a szemem. A szürke alakok bizonytalan körvonalai egybeolvadnak. Szinte kedvem volna megijedni. De nem ám a szürke alakoktól, hanem a hangulatomtól. Alul világosság, felül bizonytalan félhomály. Ez az én hangulatom. Ha visszapiantok a multak kedves emlékeire, dereng előttem a vidám életkedv; s ha feltétekintek a jövőbe, hogy állassak azon a sajtóságot szürke fátolon, csak a bagolyt meg a szobrokat látom. Azokat sem tisztán.

Körülöttem siri csend. Tudják, hogy dolgozom; ilyenkor nem háborgat senki. A legtarkább gondolatok üzik egymást. Mintha hangyák raja rendezné agyamban versenyfutását. Egyik másik megáll, majd tova szalad és jön utána a többi. Ime, itt az egyik hangya, akárom mondani gondolat. Megragadom.

Hol is kezdjem?

Engedjék meg, kérem, hogy minden himezés-hámózás nélkül azon kezdjem, hogy a két szeme úgy illett hajához, mint a sötét nyári éghez a ragyogó csillagok, egymásnak díszére váltak. Arca hóféhér bársonyán két üde, piros rózsza. Alakja eszembe juttatott egy remek sudár pálmát, mit néhány év előtt egy növénykiállításon láttam. És a járása! Látták már, az enyhe zefír a liliumot lengeti? Hangja, komoly beszéde, majd vidám kacagása oly kedves szimfóniává vegyültek, minőt csak a dalos madár kedves énekének és ezüst csengők hangjának a vegyülete adhat. És oly igen nagyon jól illett néki az ártatlan üdeség és szende jókedv hóféhér palástja. Ez a palást fehér rózsza- és liliumlevelekből volt gondosan összezőve: tündérek szöttek a legszebb levelekből, legjobb kedvükben. Megóvnia ezt majd már önmagának kell! Így gondoltam akkor, midőn megismertem. És a lelkemben támadó érzések, agyamban egymást ideges gyorsasággal üző tenger gödolat körül ez az egy megmaradt. Vagy talán nem értik? Hát kérem, a többi sok érzés meg gondolat mind megannyi illuzióvá foszlott; de az a gondolat, mely hó vágnak is beillett volna, hogy hóféhér palástját megóvja, valóra vált.

De ne vágjunk!

Mulatságban találok? Minő mulatság ha elmondom, hogy esett és őszinte, megszerzett. Érdeklődtem, közaskor lehetséges. De mi módon? Szélesközt. Nagyon tiszteltem. De azt már nem tudtam teletem mily bensősége s ez nekem elég volt, hogy tetszett előkelő. A mulatságnak végéig maga dolga után. Csak emléket. Mondhat. Hamarabb sem mintha találkoztunk. Ekkor ennek köszönhettem, mintha ő sem lett volna. Még a nevetését is lágyan esengő hangon valami különös, magam. Hogy miről beszéltem telenében felsorolni nem mert megkérdeztük, szóltam s tárgyhoz, s így nem igen szedte ő elmondotta. — Ezt nagyon természetesen igazságtalansággal tud lenne. Azután követek mit értett a szép jövő nem miirtuskoszorúval lép. Egy pillanatra azután elűttem a másiktól lesz. Rádól. Biztosra vettem, hogy S azt hittem, most nem ezental következetesen szólítottam. Nem is.

Azután maradt. Csak olykor hallottam tők és én mindig hű asszony” jelzőt. S ezt ismertem.

Annyi gond és kijutott, könnyen felelőta egy tucat év telt. Azóta bejártam az egész telestől kutattam a leányomhoz a szükség-barátom figyelmeztetés. Utána jártam a delce eredménye, hogy a leányom. Bécsből inuitem. Azonnal jelentke kaptam az engedélyt, levélárban sem végezetlen túrelmetlensége hogy szükségem van ember vagyok; szeret vigaszt és megnyugva egyenesen nekivágtam régi vára. Mellette szedtem, s az mondó egyháza. A templom az alapítványi palota, a templom küszöbét, tások, a komoly eszménjén illat oly jóték. Imádkozni akartam, a templom küszöbét, moraj ütötte meg fü nem láttam semmi okát, s minthogy erről ájtatoskodók egyikéle háborgatásért és meg

— Az alapítványi
— Hol? — ké
közöm lett volna hoz

— Fenn, a s

Mintha hivatás szentély felé. Eszrevez pillantásai rajtam oly szag esarnokban oly szemet nem tudtam vezető széles márvány állottam. És mit külsője és áhítatos szerű fekete fátolt vállukról a jobb esztégszínké selyemszál a prágai nemesi folytatnak s idejüket szentelik. Sorra járta mert az előttük fele. Tekintetem megakadt gazdag faragású trón és koronához hasonló kereszt különböztette hogy ez az apátó. Öltözött, öszbecsavarogosan. Ugy állottam. Tekintetem mindig kíváncsivá lenni. Pedig csak néztem. Nékedtem. Még gyors zavart fel. Láttam, a könyveiket és felem trónus felé tekintette helyéből, gyengéden alapítványi hölgyek felé. Epen mellettem finom vonású arca!

De ne vágjunk elébe a dolognak.

Mulatságban találkoztunk először. Ott ismertem meg. Hol? Minő mulatságban? Nem tartozik a dologhoz. Elég, ha elmondom, hogy nekem ez az ismerkedés igen jól esett és őszinte, mondhatom, teljesen önzetlen örömet szerzett. Érdeklődtem iránta, a mennyire ez az első találkozás lehetséges. Szerettem volna érdeklődésemet elárulni. De mi módon? Szólnom nem lehetett. Megtaláltam az eszközt. Nagyon tisztelteljesen bántam vele. Nem hizelegtem. Ehhez a csunya mesterséghez nem értek. De őszintén tiszteltem. Lehet, ő is észrevette. Nem tudom. De azt már nem tudta, hisz nem látott a lelkembe, tiszteltem mily bensőséges volt. Én tudtam és éreztem s ez nekem elég volt. És neki oly jól állott, nekem pedig úgy tetszett előkelően, de kedvesen tartózkodó magatartása. A mulatságnak vége szakadt, ment ismét mindenki a maga dolga után. Ő is, én is. És én magammal vittem az emléket. Mondhatom, kedves volt. És azután? — Hamarabb sem mint remélni is mertem volna, újból találkoztunk. Ekkor már szűkebb körű társaságban, s ennek köszönhetően, hogy bizalmasabban szólhattam. S mintha ő sem lett volna oly nagyon komolyan előkelő. Még a nevetését is hallottam. Azután énekelte. Tiszán, lágyan esengő hangon, de hangjának hullámzásában volt valami különös, magamban komolyságnak neveztem el. Hogy miről beszéltünk, magam sem tudnám amugy hirtelenében felsorolni. Gondolom mindenről. Onnan gondolom, mert megkérdeztük egymás terveit a jövőre. Nem sokat szóltam e tárgyhoz. Tudják kérem, kissé fatalista vagyok, s így nem igen szeretek a magam jövőjéről beszélni. De ő elmondotta. — Önmagától — hogy szép jövő vár reá. Ezt nagyon természetesnek találtam és megfogadtam, hogy igazságtalansággal fogom vádolni a sorsot, ha másként lenne. Azután következett egy nagy meglepetés. Elárulta, mit értett a szép jövő alatt. Az mondotta fátyolt őt. De nem mirtuskoszorúval, hanem tövis koronával: zárdába lép. Egy pillanatra elállott a lélekzetem. Sajnáltam. De azután elűtöttem a dolgot és fogadtam ajánlatom, hogy másként lesz. Ráállott a fogadásra s azután mosolygott. Biztosra vettem, hogy előbbi kijelentése csak tréfa volt. S azt hittem, most már nekem is jogom van tréfálni és ezáltal következtetesen „nagyaságos fejedelemasszony“-nak szólítottam. Nem is tiltakozott, csak mosolygott.

Azután maradt minden a régiben. Nem láttam többé Csak olykor hallottam a nevét. Régi ismerőseim emlegeték és én mindig hozzátettem a „nagyaságos fejedelemasszony“ jelzőt. S ezt úgy megszoktam, hogy ezen a néven ismertem.

*

Annyi gond és teendő között, mint a mennyi nekem kijutott, könnyen felejt az ember. Az elmondott találkozás óta egy tucat év telt el, s nem is gondoltam a fogadásra. Azóta bejártam az egész monarchiát. Bevallom, nem kedvteléből kutattam a levéltárakat, hogy nagyszabású tanulmányomhoz a szükséges adatokat összegyűjthessem. Egy barátom figyelmeztetett a prágai egyetem levéltárára. Utánna jártam a dolognak és tudakozódásomnak az lett az eredménye, hogy a legelső alkalommal a csehek fővárosába siettem. Bécsből indultam és szerencsésen meg is érkeztem. Azonnal jelentkeztem az egyetem rektoránál, s megkaptam az engedélyt a levéltár átkutatására. Még egyetlen levéltárban sem végeztem oly ideges gyorsasággal. Magam sem értettem a dolgot. Kezdem nyugtalankodni. Érthetetlen türelmetlenségem bosszantott és mind jobban éreztem, hogy szükségem van lelki megnyugvásra. Kérem, vallásos ember vagyok; szeretem hitemet, mely nekem már sok vigaszt és megnyugvást nyújtott. Templomba megyek! És egyenesen nekivágtam a Hradsinak. Ez a cseh királyok régi vára. Mellette szép templom. Egy arra menőt kérdeztem, s az mondotta, hogy a másik oldalon emelkedik az alapítványi palota. Levettem a kalapomat és átléptem a templom küszöbét. Az egyszerű dísz, a merész bolthajtások, a komoly esend és az orgona bugása, meg a tömjén illat oly jótékony hatással voltak lárdt lelkemre! Imádkozni akartam. De mi ez? Olykor halk, dallamos moraj ütötte meg fületem. Kíváncsian körülnéztem, de nem láttam semmi különösét. Tudni akartam a morajlás okát, s minthogy erre nem volt más mód, odaléptem az ajtóskodók egyikéhez, illedelmesen bocsánatot kértem a háborgatásért és megkérdeztem.

— Az alapítványi hölgyei zsolozsmájukat végzik.

— Hol? — kérdeztem türelmetlenül, mintha valami közöm lett volna hozzájuk.

— Fenn, a szentélyben.

Mintha hívtak, inkább úgytek volna, úgy siettem a szentély felé. Eszrevettem, hogy az ajtóskodók kíváncsi pillantásai rajtam nyugszanak, nem tudták felérteni a szent eszernökben oly szokatlan sietséget. Jó lelkek! Hisz magam sem tudtam, miért sietek. Felsiettem a szentélyhez vezető széles márványlépcsőn s annak legfelső fokán megállottam. És mit láttam? Mintegy husz igen előkelő külsejű és áhitatosan komoly hölgyet. Mindannyian egyszerű fekete fátyolt és ugyanolyan öltönyt viseltek, s a bal vállukról a jobb esipőjükre buzódó, tenyérsi szélességű égszínkék selyemszalag képezte minden ékességüket. Ezek a prágai nemes hölgyalapítvány tagjai. Zárdai életet folytatnak s idejüket az imának meg a jótékonyaságnak szentelik. Sorra jártattam szemeimet, s bátran tehettem, mert az előttük fekvő nagy imakönyveikbe tekintettek. Tekintetem megakadt a széksorok baloldali végén emelkedő gazdag faragású trónuson. A benne ülő a fején ragyogó és koronához hasonló ékszer és a mellén tündöklő aranykereszt különböztették meg a többiétől. Mindjárt tudtam, hogy ez az apátnő. Néhány lépéssnyire trónusától feketébe öltözött, őszbeesavardott inasa állott komolyan, méltóságosan. Úgy állottam a lépcsőn, mintha odaszegeztek volna. Tekintetem mindig visszatért az apátnőhöz, s kezdtem kíváncsivá lenni. Pedig magam sem tudtam miért. Vártam és csak néztem. Néztem sokáig, esendesen. Türelmetlenkedtem. Még gyors lélekzetem is zavart. Halk mozgás zavart fel. Láttam, a mint a hölgyek összesucukják imakönyveiket és felemelkednek helyeikből. Mindannyian a trónus felé tekintettek. Az apátnő is felemelkedett ültőhelyéből, gyengéden intett gyűrűs kicsi jobbajával, s az alapítványi hölgyek szép sorjában megindultak a kijárat felé. Epen mellettem haladtak el. Mélyen meghatott a finom vonású arcaikból kisugárzó szent komolyság. Az

apátnő maradt legutolsó, s mindig őt kerestem szemeimmel. Csak néztem, s minnél tovább néztem, annál hevesebben lüktetett ereimben a vér. A meglepődés, a nagy öröm, majd a gyötörő kétkedés izgatottá tettek. Alig vártam, hogy közelebről láthassam. Most jön. Nem állhattam meg.

— Nagyságos fejedelemasszony! — mondtam hangosan, mialatt mélyen meghajoltam. Az apátnő egy pillanatra megállott. Tekintetünk találkozott, s a szemeiből kisugárzó és jóaságos szelidséggel párosult komolyság a lelkem mélyére hatolt. De nem szólt. Nyilván nem ismert fel, a min elvégre nem is csodálkoztam. Készöntésemet gyöngye főhajttással vizionozta, azután tovább haladt. Mindez egy pillanat műve volt. De az apátnő után lépkedő öreg inas több pillanattig végig mért.

Még mindig ott állottam. A sok tarka gondolat eszevesztett hájszát rendezett a fejemben. Eggett az arcom. Odatámasztottam forró fejemet a közeli márványoszlophoz és lehunytam szemeimet.

Elvesztettem a fogadást! — Sokáig gondolkoztam a vesztett fogadás fölött, mert a szekrestyés figyelmeztetett, hogy be kell zárnia a templomot. Boszankodtam bémész tekintetén és siettem ki a szabadba. Szállásomra érve, megnyugodtam és a legelső gyorsvonattal hazasiettem.

Es most itt ülök ismét íróasztalom előtt. Önök pedig kíváncsiak a vesztett fogadás magyarázatára.

Hol is kezdjem?

Engedjék meg, kérem, hogy minden himezés-hámózás nélkül azon kezdjem, hogy a két szemem még mindig úgy illett a hajához, mint a sötét nyári éghez a tündöklő csillagok: egymásnak díszére váltak. Arca ma is hófehér bársonyán két piros róza. Alakja újból eszembe juttatta azt a remek, sudár pálmát, mit valamikor régen egy növénykiállításán láttam. És a járása? Ismét csak azt kértem, látták már amint az enyhe zefir a liliumot lengeti? Hangjáról nem szólhatok; ezáltal nem hallhattam, de erős a hitem, hogy az is legfeljebb előnyére változott. És hogy tündérek szöttek róza- és liliumpalástját híven megóvta, fényes biznyság reá a mellén ragyogó aranykereszt, melyet az ősrégi prágai hölgyalapítványnál divó hagyomány ellenére aránylag oly fiatalon elnyert.

Ime, befejeztem az írást. Leteszem fáradt tollamat és hátradulok karosszékemben. Gondolkozom. Lelkemből örvendek a dicsőségén. Az ő dicsőségén. Örvendek, a hogy csak gyermek tud örvendeni. Látom az őt környező nagy tiszteletet. De glóriáját is látni akarom. Felcsavarom a lámpást, s gyönyörködve, mohón lesem a zöldselyem ernyő alól szétáradó fényugarakat, hogy koronát fonjak belőlük a fejére.

Kérem, ne mondják, hogy félrebeszélék. Emlékezem reá, mikor első ízben szólítottam „nagyaságos fejedelemasszony“-nak. Tréfáltam és nem gondoltam, hogy elveszitem a fogadást. Lám, az ártatlan tréfa mily dicső valóra vált.

S amit gondolatokba mélyedve ismét magam elé tekintem, hirtelen valami végigpereg az arcomon. A kezemre esik. — Ugyan, találják el mi volt? — A lámpát túlságosan felcsavarom, az üvege szét pattant s a szemembe tölül füst okozta, hogy az a valami végigszaladt az arcomon. Hamar felugrottam helyemből, elfújtam a füstlőgő lámpát és... felébredtem.

*

Igazán boszankodom, hogy csak álom volt az egész. Téged, kedves olvasó, meg arra kérlek, ne boszankodjál, hogy papírra vettem, amit oly jól esett megírnom.

Ha a hó esik...

Fenn a magas menyorszában
Tél király ül egymagában;
Három öcsese: Tavasz, Nyár, Osz,
Akikre ő oly szörnyű bősé,
Házatértek pihenni már
S most ő reá annyi gond vár.
Fején ragyog a korona,
Kezében a kormánypálca...
Arca borús, baja fehér,
Szakálla a lábáig ér,
Feje lecsung, oly kedvetlen:
Hogy is tegyen, hogy jót tegyen?...
— „Mi lesz, mi lesz e világból,
Ha nem fogy ki a vigásból?
Sok a jóból megárt nekik.
Hűzódjanak össze kicsit!...
Nem csoda, hisz Tavasz öcsém,
Oly ifjú még, oly kis legény;
Nem csoda, hogy ha nem tudja,
Kormánypalcát, hogy is fogja?!
Virág, úde lég kell neki,
Mindennek úgy tud örülni;
Oly jó kedvű, olyan vidám,
Szereti is a nagy világ!...
A Nyár testvér? Szép s oly hiú,
Alig van több ilyen fiú:
Minden, mi fény, mi ragyogás
Érdeklí csak, és semmi más...
Aranyugár a ruhája,
Szinarany a koronája,
Csillagtábor bódol neki,
Szivárvány körülöleli...
Az Ősz testvér már komolyabb,
De nálammál ő is vigabb:
Szereti a dalt, bort s leányt,
Szereti a szép muzsikát,
Nem csoda, ha példájára,
Halad a nép mulatsága...
Végigjárja a kerteket;
Nóta tölti be a léget,
Borral teli minden pohár,
Szőlőfürttel a sok kosár:
Muzsikaszó, nóta járja
S egy se gondol a halálra!...
Nem szól többet, csak könnyezik;
Mi meg azt mondjuk: „a hó esik!“
S örülünk a változásnak,
Hiszen a tél se soká tart!!

Mályva.

Adatok a Latinovits család történetéhez.

A Bács-Bodrogh vármegye régi nemességéből egyedül a bajai Czobor gróf jelent meg a Szegeden működő újszerzeményi országos bizottság előtt (comissio nesquisitica), hogy őseinek hajdani uradalmába bevezetessék és az ezekre való birtokjoga törvényesnek elismertessék. „Mixta donatio“ címén nyerte vissza Czobor Márk az ugynevezett bajai uradalmat, mely a XVIII. század elején Baja városán kívül öt községre és tíz nagy pusztára terjedt. Így jutottak a Czoborok körülbelül 170 év után atyáik ősi tűzhelyére. Bács-Bodrogh vármegye közéletében ekkor már új családok, új nevek szerepelnek s a megye közönsége osztatlan balzommal elfogadja őket vezérekül. A királyi kegy az érdemes jövevényeket a kiváltságos nemesi osztályba emeli; ilyen volt az Antunovicsok, Gugánovicsok, Latinovitsok, Vojnitsok, Rudicsok családjai. Nem tartom valószínűnek azt a nevezet, hogy e családok régi hazájokban: Bosznia Hercegovinában vagy Dalmáciában hazájok és népök sorsára irányítólag hatottak volna; éppen olyan egyszerű menekülők voltak ők, mint fajrokonai ismeretlenül maradt tömege. Ezt nem azért említem, mintha kicsinyíteni akarnám őket, hanem ellenkezől dicsőségöktől említem fel, hogy az új hazában nagyon sokan úgy egyházi, mint polgári és katonai téren kiválnak és nemzetségük díszévé lesznek. Például említem az almási Rudics bárók családját. Történetileg beigazolható tény, hogy a család törzse: Mihály + 1785. egy pár leányt vesz feleségül, Ispánovits Évát Katymárról, míg fia, *Máté* a vármegyei közéletnek vezére és a család nagyságának megalapítója. Unokája: József főispán bárói méltóságot nyer és a királyi valóságos belső titkos tanácsosává lesz. Éva asszony unokái vicispánok, főbírák, főtisztek. Midőn az elmúlt évtizedben a híres Rudics-fele per folyt — kinevezték a sok jelentkező örökösöt, pedig valóságban igen nagy lehetett az oldalági rokonok egyszerű polgári serege.

A Latinovitsok családi jellegje is ilyesfélélt bizonyít: „aparvis ad majora: prece, cura et labore“ — „kicsinyből nagyobbra: imádsággal, gondossággal és munkával.“

A Latinovitsok első birtokszerzőik Kunbaján volt és csak 5—6 évvel később jutnak Borsódra. Borsód Buttler grófok, majd a Csehországból ide költözött és itt megnevesített Hammerschmiedtek birtoka volt, mialatt Latinovits Tádé 1725 ben Baján a város polgáraként tartózkodik.

Háza a főtéren volt az ugynevezett *čarsian*, Kischner Borbála és valami Komárcevec szomszédságában. Két fia volt István (neje valószínűleg Czviánovics Ágata) és Daniel. Ez a kettő szerzi az első nagyobb birtokot Kunbaján 1722 ben, amennyiben Gugánovics Petronella, Antunovich Simon és István jutalékat megveszik. *István* és *Daniel* 1719 ben megkapják a magyar nemességét. *István* fiai: Antal, Jakab, György és Lőrinc. Ez a legfiatalabb született Baján 1721. augusztus 7. Megnősült 1738. Garán esküdtött Kréics Agnessel Marián leánnyal. Az anyakönyvben pontosan bevezették nemesi voltát. (Nobilis ac egregius.)

Danielnek Péter fián kívül aligha nem volt egy Mária nevű leánya, aki Antunovich Simonnak volt a felesége. Habár mindkét ágból sok kiváló férfiú származott, a család legkiválóbb alakja, legérdemesebb tagja a Daniel ágból származó Latinovits Péter bacs-bodroghmegyei alispán. Amidőn 1759. június 19-én a megye közönsége egyhangulag alispánvá választotta, a ferencrendiek történetírója így emlékezett meg róla: „Vere gloria et decus gentia...“ valóban fájának dicsősége és ékessége. Nem lehet céloim egy tárca keretében ezen korszak történetét megírni: azért Latinovits Péterről nem mint alispánról, hanem mint a család fejről mondom el egyetmást, mert ő volt a katymári és borsódi Latinovitsok második megalapítója és mint ilyen a vármegye jelenlegi főispánjának *szépatyja*.

L. Péter első neje: Róth Terézia; ezen házasságból született a többi között István 1740. december 26-án, akinek 1767. január 19-én Rem Antóniával kötött házasságából származik a Latinovitsok *madarasi* ága. L. Péter első neje meghalt 1745. augusztus 6-án 33 éves korában. Második neje 1746. v. 1747. óta olováci báró *Brnjakovics Anna*. A Brnjakovics család eredetileg nem horvátországi, hanem bosnyák származású és aligha nem egyetlenegy katolikus család, amelynek Magyarországra való bevándorlását lépésről-lépésre követhetjük és állításainkat okmányilag beigazolhatjuk.

Ősi fészke *Olavo*, Szerajevától éjszakkaletre, Szto-borje hegység tövében, Krivaja folyocska forrásainál. Hajdan olombányairól volt híres, temploma meg igen látogatott bucsujáró hely. Szerény véleményem szerint a Bácskába bevándorolt bunyevácok legnagyobb részét ezen vidékről jöttek. Brnjakovits család jó vagy balsorsa szorosan egybeforrt a katolikusok jó vagy balsorsával.

Maravics Marián boszniai püspök 1653. Brnjakovits András, (alias Grubisics) Bernát és Maria fiát a bécsi udvar, az ország főrendieinek szeretetébe ajánlja. I. Lipót király B. Andrásnak visszaadja elkobzott birtokait, nem sokáig élvezhette azokat, mert Bécs visszavétele után a megalazott törökök a szegény bosnyakokon töltötték ki boszujokat, azért Andras fiai: Fulöp, Jakab és István földönfutókká lettek, birtokaik romjaival szerémségbe, majd Magyarországra menekültek, XII. Ince papa 1698. december 30-án sajátkeztől levélben ajánlja Fulöpöt és Jakabot Lipót király kegyeibe. Érdemes férfiak u. m. mert birtokaiktól megfosztattak, valóságos helyzetbe kerültek. (Ez adatokat kivétel nélkül eredeti „Acta Bosnae“ című munkából vettem l. 474., 500., 514. és 534. lapot). A Propaganda de fide nevezett Congregatio 1699. jan. 26-án tekintetbe véve Fulöp és Jakab testvérek érdemeit, szem előtt tartva, mily roppant pénzüsszeget fordítottak a kath. hit gyámolítására és ugyanazon congregatio szolgálainak támogatására: számokra 500 skudit utalványoztatott ki Magyarországra, ahol njobban meglepedtek. Kétségkívül ezektől származnak a magyarországi Brnjakovicsok.

A Dudás Gyula által írt család-történetében említett tesz olováci báró Brnjakovics Jánosról, aki 1730-ban vétetett fel a nemesi lajstromba. Ezt tartom én Latinovits Péterné édesatyjának. Ez a János meghalt 1730-ban, mint az illóki ferenczrendiek syndikusa. Siremléke most is látható. Azért érdekel, mert a rajtlevő családi cimerezés azonos a Brnjakovics Anna Latinovits Péterné, a bajai franciskánusok templomában látható családi cimereivel. Anna testvéreinek tartom az Illokon lakó Ferenc Miklóst is.

Találkozunk a bácskai nemes családok történetében még egy báró Brnjakovicsal — keresztnevét nem jegezték fel. Ez ugyanis 1756. nov. 1-én tíz esztendőre 3000 frtert bérbe vette a kulpini Stratimirovicsok birtokát. (Letopis 1895. IV. 163.) Nem lehetetlen, hogy ez a bérlet azonos az illóki Ferencz Miklóssal. Ennek két fia volt. József Imre született augusztus 4-én, egyházi pályára lépett s mint a kalocsai főegyházmegye papja, 1799-ben bajai plébános, majd kalocsai kanonok lett, különben bölcselet és kánonjogtudor volt és öccse Antal (1769. május 13.). Ez utóbbi a bácskai nemesek bandériumával Budán járt, amikor 1790-ben a szent koronát Bécsből visszahozták. József és Antal, mindkettő Bernátfyra magyarosította a nevét. Nagy Iván szerint Antaltól származott az 1833-ban elhalt Ferenc, akinek leányát Idát szuboticaei Kiss Andor vette nőül. Kiss Andorné volt a család utolsó sarja és vele ez a női ág is kihalt 1885. (Bojnicisics Iván Der Adel der Croatién. Nürnberg 1899.) A család Grubisics néven fenmaradt ága még most is él és Conte címet viseli.

Latinovits Péter kir. tanácsos 1779. március 17-én halt meg Baján és nem Pesten. Két évig ágyhoz szegte súlyos köszvény baja. Keresztényhez illő megnyugvással tűrte a fájdalmak keresztjét. Temetése szent József napján volt, a nagy vármegye legtávolibb részeiből jöttek tisztelői, lekötelezettjei a végtisztesség adójának lerovására. A kalocsai főkaptalan méltányolva az elhunyt sokoldalú tevékenységét, kiváló erényeit, a temetési szertartásokat maga az érseki helynök Guslevits Antal végezte. Az Isten dicsőségéért, az Isten háza ékeségeért lángoló lelkesedését hirdetik nagy alapítványai, adományai Kalocsán, Baján és Mária-Gyűdön. A m. gyűdi zarda Memoriarum Liber-je (II. köt. I. lap) a zárda és templom legnagyobb jötevéi között Bácsvármegye alispánját gróf Batthyány Károly után első helyre teszi, mint aki a zárda lakóit állandóan, évek során át anyagiilag támogatta.

Fiai: József és János úgy a közéletben, mint a családban atyjok nyomdokain haladva évtizedeken át üdvös, tevékeny működést fejtettek ki. Nyilvános szereplésük nagyobb része a XIX. század első két évtizedére esvén; sokszor lehetett olvasni a megyei lapokban, de még inkább a Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat évkönyvében. Ismétlésekbe nem akarok becsátkozni, rólok nem szólok, mert érdemeiket, működésüket megörökítették hivott szakferiák. Ősei szellemében, a vallásosság és hazafiság kettős ideáljától lelkesítve haladjon új főispánunk: „Ad majora; prece, cura et labore!”

—CS—S.

ŐSZ.

Felhők úzik, hajtlják egymást
Zúg, süvölt a fergeteg.
Vihar szarnyon félig halva,
Összetörve, elsápadva
Repülnek a levelek.

Búsán állok s elnézem e
Vad kavargást sótalán...
— Egyszerre csak sikolyt hallok,
Millió levél felsóhajtott:
„Ah, mindennek vége van!”

Herold Gyula Béla.

PROBLÉMA.

Az egész város tudta, hogy Gáldi Ilona és Somogyi Pál szeretik egymást. Ugy kísérté Pál mindenütt Ilonát, mint a napsugart az árnyék. Az utcán együtt jártak, a balkonon együtt táncoltak és ahol csak Gáldi Ilona megjelent, ott Somogyi Pált is lehetett látni. A leszálló est homályában kikönyököltek az Ilonák ablakában és elmerülve suttogtak ott egymásnak szerelmes szavakat.

Láthatta mindenki, hogy nem titkolóznak. Egyáltalán karonfogva is járhattak volna az utcán, senki meg nem botránkozik rajta. Im belenyugodott mindenki abba, hogy lakodalom lesz a vége. Az Ilona anyja mindentel beszélt már, hogy a kelengye kész, sőt már el van határozva a menyasszonyi ruha színe is. Rozsaszín selyem lesz, mert ez a szín jól áll nagyon Ilonkának.

A többi lányos mamák bizonyos elkéséredéssel nézték a készülődést, de azért igyekeztek örömlüket kifejezni.

Egy napon aztán a „Párisi Áruház” fényes kirakatában ki volt téve közzemlére a dus kelengye és estefele tömegesen bámulták a lámpafényben ragyogó kelengyét a korzón sétáló asszonyok és leányok. Még csak a pap áldása hiányzott.

Ilona boldog volt. Istenem, mily kevés kell a boldogsághoz. Két szerető szív föllobbanása és egy édes csók meze elég hozzá. Pál érezte, hogy szereti ezt a leányt erősen és amikor odaszorította kebléhez a szép fejécskét és megcsapta hullámos, selymes hajának illata, nem is gondolt egyébre, mint az üdvösségre, mely im ebből való.

S amikor elvált tőle és az ölelő karok lefejtették a nyakáról, alig tudott elmenni. Ha künn volt az utcán, még sokáig ott setált az ablak alatt, leste az ablakfüggönyön át szűrődő lámpafényben a leány árnyékát és megdobbant a szíve a nagy szerelemtől. Boldog volt. S másnap újra kezdődött a csók és az ölelés.

Édes napok voltak ezek.

Pál bucsuzott a legényétől. A nagy kerek asztal körül ültek pajtasai, a vig cimborák. Folyt a pezsgő, buzta a cigány és a tósztok nem apadtak el. Halmi Karcsi magasra emelte a keskeny, törekeny kristály poharat és ételtve a mai nap hösét, már szájjához vette, hogy fenéki írítse a tartalmát, de mintha észébe jutott volna valami jó tréfa, a félig berugott emberek széles mosolyával nézett Pálra és szemeit hamiskásan bunyorgatva szólt:

— Pál, megcsókoldnál-e most egy leányt az esküvő előtt, aki szebb, mint a menyasszonyod?

Ittas volt Halmi, de Pálnak még jobban megártott az erős francia pezsgő és azt sem tudta voltaképen, hogy neki csakugyan menyasszonya is van, csak azt értette meg az egész beszédből, hogy egy szép leányt kell megcsókolni.

Felszókött helyéről és lázasan felelte:

— Megcsókolom! Megcsókolom!

Halmi odament az ajtóhoz, esőndes hangon kiszólt és kissé tantorgó léptekkel visszament a helyére.

Egyszerre felnyit az ajtó és ott a homályos kertben megjelent egy magas, szép leány. Izzó tűz lángolt a szeméből és a hamvas bársony arcon meglátszott a piros vér látketésé. Mindenki bámult és elnémult a korhelykedes lármás zaja egy pillanatra.

Halmi odaszólt Pálnak:

— Itt van a leány, csókold meg!

Pál megindult a leány felé és bódult fejfel nem tudta mit fog cselekedni. Már közel volt a leányhoz és akkor a levegőben megcsendült hallott egy édes hangot, mintha gyermekalkmaiból egyszerre ideszakadt volna életének egy bájós kora.

— Megálljon Pál, nézzen rám és emlékezzék.

Megállott mintha oda szögezték volna, a pezsgő mámor rohamosan elszállott a fejből és világosan látott.

És megjelent előtte hegyes, völgyes kis falucska és ott a réten látott meztelábos kis leányt koszorút kötni mezei virágokból. S látta, tisztán látta, hogy tette a koszorút a leányka egy fiúnak firtós fejére. Látta a patakot, a fűzfá malmot, amit a fiu faragott s látta, hogy jártak a leányka és a fiu a vízben fel és alá, keresve feher, kerek kavicsot, molnár pénzt. Röpke perc alatt ott látta mindezt az eltté álló leány szemeiben és csak annyit tudott mondani:

— Mariska, hogy jutottál te ide?

A leány nem felelt a kérdésre és gyorsan kiszaladt onnan.

Pál utána akart rohanni, de Halmi ott termett mellette és megakadályozta. Akkor Pál odafordult hozzá, megragadta kezét és mondta:

— Tudtad-e azt, hogy én ösmerem ezt a lányt?

— Nem tudtam, mert csak néhány napja van itt a vendéglősnél. Csak egy jó tréfát akartam rendezni.

— Rossz vége lesz ennek! — mormogta Pál.

S azután nem mulattak tovább.

Sirhatott Gáldi Ilona eleget. Áztathatta könnyeivel a drága kelengyét.

Nem a szégyen bántotta, hogy itt hagyta az a férfi a boldogság küszöbén. Mit törődött ő az emberek beszédével nem az fájt neki, hogy nevetnek rajta kárörömmel.

Mért hazudott neki szerelmet, miért ölelte magához oly melegséggel és miért csókolta oly forróan, ha nem szerette?...
Senki sem tudta megmondani, hova lett Somogyi Pál.

Eltűnt és nem hallották többé a híret sem. Halmi sejtett valamit a dologból, de hallgatott, mert ő sem tudta, hogy hová tűnt el. Annyit tudott, hogy az a szép leány, akit Pál megcsókolni akart a bucsuzaton, szintén nyomtalanul eltűnt.

De mi ment végbe Pál szívében? Hiszen szerette Gáldi Ilonát igazán. Ő maga is úgy tudta. Mifele rejtelmet bánt a szív?...
Pál sem adhatott erre feleletet, csak azt érezte, hogy el van kárhozva, tudta, milyen nyomorult, ha összetöri a másik leánynek szívét.

Azonban kétszeresen becstelennek képzelte magát, ha Ilonát feleségül veszi és azután megcsalta volna. Tudta, hogy megcsalta volna mindig, mert im ez a gyermekkori játszótárs szépséges arca ugys rávezette volna a bűnre.

Es a mit ott látott azon az estén a Mariska szemeiben, a kicsiny falu virágos rétje, a csobogó patak és sebesen forgó fűzfamalom apró kűllői, felidéztek szívében a már hamvadó gyermekkori szerelem minden édesességét, minden tüdvet és elvesztette az eszét.

Elvitte magával azt a leányt oda és lelopta a menyország boldogságát.

Azonban mindig úgy lesz az, hogy valakinek szenvedni kell a más boldogságáért, ha a szívről van szó. Ez a probléma megfejtése.

Karácsonyi történet.

Sötét, bűzös kocsmá; kis mécs halvány fénye
Vet kétes világot.

Zúllott alak ül ott, réveteg szemébe
Már bor tüze szállott.

Egyedül. Nincs senki, aki igyek véle:
Szent örömtűnnap van, karácsony esteje.

Feltűti a fejét: „Bort ide kocsmáros...”
Csak dűnyög a Mojzes,

Mutat a rovásra: „Nem adok már János,
Nem adhatok, sok lesz...”

Kendnek nincsen pénze, az asszony sem ad már,
— Gnyagosan vigyorog: — Nála a gyeplőszár!”

Meghökken a János. Tajtékat vet vére
A gnyuló szóra;

Mint izzó lava ront agyára, szívére:
Ez a megrottont!

Meghördül a melle: „Majd lesz pénz...sok...sok lesz...”
Kidűlög az ajtón. Vállat von a Mojzes.

Cseng, bong a harangszó. Siet a misére
Férfi, asszony, gyermek,

Mindegyiknek félve lassul meg a lépte
A dűlögő mellett.

Aki ne susogná, nincsen olyan senki:
„Oh a szegény asszony, oh a szegény Erzszi...”

Mondhatnák hangosan. Nem hall ez az ember.
Ember?... Dűhödött állat!...

Az eszét veszi el, kit az Isten megver,
Kire átkot áraszt...

— Nem soká keresgél János az udvarba,
Gyilkos eszközt — baltát — szorongat a marka.

Belöki az ajtót, beront a szobába.
Hárman vannak ott benn:

Két mosolygó gyermek — angyalok karában
Van olyan a mennyben —

Az anyjuk ölében... Szemük karikára...
Néznek az asztalra, a karácsonyfára.

Mosolyog az ajkuk, arcoeskájuk lángol...
— Istenem beh szép ez!

Sok égő gyertyácska, istálló, kis jászol...
Jézuska, az édes!

Pásztorok viaszból, báránka — de mennyi!
Hát nem kell-e örülni, nem kell-e nevetni?...

Megtorpan a férfi. Lehanyatlik karja,
Bámul a sok lángra

S csak nézi merően, bárha nem akarja,
Sóbálványnyá válva...

Nő a sok gyertyaláng magasra, hosszúra:
Mind megannyi jobb kéz fenyegető újja...

És az a viasz-báb!... ott... ott a jászolban!
Megmozdul, megéled...

Édes arcán bánat, szelid fájdalom van,
Szemében itélet;

Csak néz a Jánosra, a tévelyedetre...
Jaj... csak ne nézne úgy... csak ne közeledne...

Megesörren a padlón az elejtett balta.
Térdre rogy a János,

Összekulcsolt kezét oda, arra tartja...
Ajka imádságos...

Az asszony, a gyermek, odahull melléje...
— Nagy örömtűnnap van: Karácsony esteje...

Boross Lajos.

MIKOR ÉN MÉG GYEREK VOLTAM...

Írta: Aratór.

A férfigyermeket, alig hogy a világra jön, mély megaláztatás éri, amennyiben holmi szoknya-félébe bujtatják, mely, melleleg megjegyezvén, a nőnek egészen megfelel, de szó ami szó, férfinek nem való.

Valószínűleg onnan ered e visszás dolog, hogy akkor az ember magával még tehetetlen s nem vehet magának elégtételt e sérelemért.

Csak mikor már lehullik az édesanya kebléről s kezd a maga lábán járni, kivánságainak kifejezést adni, nagy küzdelmek közepett megkapja azt a kétágu ruhadarabot, melynek neve nadrág s mely viselőjének méltóságot kölcsönöz.

Nagy kár azonban, hogy rendszeren csak térdig ér s ami még hallatlanabb, az iskolába is ebben küldik világcsufjára.

De meggondolt férfi hamar belátja, hogy nem a ruha teszi az embert s túltéve magát a világ hiúságain, tanulni kezd.

Igy tettem magam is.

Az első és második elemi osztályban szemléleti uton elsajátítottam a tollazást, gombozást és az összes közhazsnu ismereteket. Harmadik osztályos koromban már felvettem én is az avatottak közé és sikerült is egyeb gombkészletemen kívül, kabátom és nadrágom összes levágott gombjait is elveszitenem, mely cselekedetem odahaza érdemlegesen elbíráltatt.

Mire pedig gyakorlatilag is jól ki voltam képezve s reményem lehetett volna az elvesztetteket visszanyerni, beállt a tél, amikor a gombozás nem folytatható.

Mit tegyen ilyenkor egy kilenc éves férfi.

Hogy néha tanulni is kell, ahhoz kétség nem fér.

De hol a szórakozás?!

Arra való a tanító ur, hogy megadja az eszmét.

Mikor kihirdette, hogy most tíz napig nem lesz tanítás, mert itt a karácsony, hozzátette azt is, hogy meg nem akarja hallani, mikép bárki is lemege a Fokaljára csuszkalni, mert abból baj lehet.

Ekkor jutott csak eszünkbe s elképdtünk e gondolatra, hogy ez idén csakugyan nem voltunk még a Fokalján. Iskola után összebészeltünk, hogy delután halaszt-hatatlanul lemegyünk.

Most azonban álljunk meg egy kevéssé.

Amit mondtam a nadrágról, ugyanugy vannak a gyerekek a koresolyával: nem lehet hozzájutni, mert a szülők mindig olyan konzervatívok, hogy nincs meg a jó izlésük, mely a kor követelményeinek megfelelne. A kriszkindliré pedig egyáltalában nem lehet számítani, mert köztudomású dolog, hogy az hoz mindenféle haszontalan-ságot, pl. cipőt, ruhát, amit ugys venne a mama, de azt ami kéne, például koresolyát, nem tart raktáron. A szánkó nem elég előkelő, csak óvodásoknak és öreg embereknek való.

A mi apáink gyerekkorukban még nem tudták mi fán terem a koresolya, de a mi gyerekségünk idejében már divatba jöttek a hatalmas szijrendszerrel ellátott fakoresolyák, sőt már az egysrőfu angol koresolya is. Azonban minden kísérletem meddő maradt, melylyel szüleimet felvilágosítani óhajtottam, hogy mily nagy takarékoskodás a koresolya, hiszen ha az ember a koresolyázás helyett csuszkal, mennyi cipőtalpat elront!

Okos ember se

A füstölt lapo

busa igen izletes. S

mert azon kitudőm

Arra kell csak

kutyának. Ha ezt s

egy falat szalonna e

Az a bökkén

formás és nagyob

Ez tehát csak ak

árookban egyedül e

nagy jégre megy es

és hasonló mulatsá

Igy történt an

Lehettünk mi

a csuszkalás melle

spiel” és a „hajlók

”Hogy ez utób

Régi dolog az

ködteti az embert.

Mi is megun

bujósít játszmá

észre, hogy átjuto

faalkotmány állott.

Csakhamar te

deszkát s ezen át

között találtak ma

Miután az ot

melegedtünk, a

megfogadva, bues

ajánlatára irodán

rettásainknak hely

hogy az ő mamáj

cigaretázni akar.

Alig vártuk,

a „suprikálás” nap

Sorba jartuk.

néhány krajcár

valószínűleg irkát

rajta venni, céljain

Delután értök

hogy összehoztunk

Első sorban i

lünk. Hogy azonb

legnagyobbiknak l

denki felkötöti.

A koresolya n

radt tizenhárom.

Elhatározottat

dráma cigaretta s

kodilus.

Mert nemesak

az ember, hanem

élet pedig hozzá

Ami pedig a

áldás a dohányzó

cigáro kutya erős.

De hogy a bol

Ha egy krajc

nem ad, mert tu

Valamint ha

tásoknak a bolt e

jön a helyzetel

Éppen azért

Persze, mid

tekintélyes össz

husz cigarettát

Mialatt a ko

mi, ott maradt

egy szobanagysá

formán, hogy az

Okos ember segít magán, ahogy tud. A füstölt lapockát tudvaleg telen megfőzik és husa igen izletes. Sokkal fontosabb azonban a „csontja“, mert azon kitűnően lehet koresolyázni.

Arra kell csak vigyázni, hogy mikor dobják ki a kutyának. Ha ezt sikerült meglesni, némi küzdelem, vagy egy falat szalonna ellenében hozzájuthat az ember.

Az a bökkenő, hogy a lapockacsont nem valami formás és nagyobb társaságban nem állja meg helyét. Ez tehát csak akkor használható, ha például valamely árokban egyedül koresolyázzik az ember; ha ellenben a nagy jégre megy csapatosan, be kell érni a csuszkalással és hasonló multságokkal.

Igy történt ama délután is. Lehetünk mintegy tizen, csupa jóvérű gyerekek s a csuszkalás mellett nem utolsó helyet foglalt el a „ringl-spiel“ és a „hajlókázás“.

Hogy ez utóbbi micsoda, az majd kitudódik. Régi dolog az, hogy a változatos gyönyörködteti az embert.

Mi is megúrván a futkározást, bementünk a nádasba bujósít játszani s egyszer csak azon vettük magunkat észre, hogy átjutottunk egy kertbe, melyben egy fődött faalkotmány állott.

Csakhamar felfedeztünk az oldalán egy mozgatható deszkát s ezen át bebujva, virágcserepek és öntözőkannák között találtuk magunkat.

Miután az ottani hőviszonyoknak megfelelőleg felmelegedtünk, a nagyszerű felfedezés titokban tartását megfogadva, bucsut vettünk az új tanyáról, melyet Zolti ajánlatára irodának neveztünk el, minthogy leendő cigarettázásainknak helyévé tűztük ki, Zolti pedig azt mondta, hogy az ő mamája mindig mondja a tatájának, hogy ha cigarettázni akar, menjen az irodába.

Alig vártuk, hogy elkövetkezzék az „Aprószentek“, a „suprikálás“ napja.

Sorba jártuk ismerőseinket s birtokába jutottunk néhány krajeárnak, melyet otthon letagadva, minthogy valószínűleg írtát, legjobb esetben cukrot kellett volna rajta venni, céljaink megvalósításához foghattunk.

Délután értekezlet volt az irodában s ekkor kitűnt, hogy összehoztunk 93 krajeárt.

Első sorban is fakoresolyát venni ment kettő közülünk. Hogy azonban senki rövidséget ne szenvedjen, a legnagyobbiknak lábára valót óhajtottunk, mert azt mindenki felkötöbtheti.

A koresolya nyolevan krajeárból kifutotta, még maradt tizenhárom.

Elhatároztatt pedig, hogy tíz krajeárért vétetik dráma cigarettá és háromért gyufa, még pediglen krokodilus.

Mert nemcsak arra való az, hogy rágyujtsjon vele az ember, hanem a fejét beleteszi egy kés végébe, az élet pedig hozzáúti valamihez, akkor nagyot szól.

Ami pedig a dráma cigarettát illeti, az valóságos áldás a dohányzó iskolás gyerekekre mert a magyar cigáró kutya erős, a többi pedig fene drága.

De hogy a boltosokban sok a fifika, az már szent igaz. Ha egy krajeárért kér az ember cigarettát, akkor nem ad, mert tudja, hogy saját használatra lett szánya.

Valamint ha többert veszen is, nem szabad a pajtásoknak a bolt előtt állesorogni, mert akkor is tisztába jön a helyzettel és szintén nem ad.

Eppen azért egyet küldöttünk magunk közül. Persze, midőn a boltos meghallotta, hogy milyen tekintélyes összegről van szó, habozás nélkül kiolvasta a husz cigarettát és a három skatulya krokodilus gyufát.

Mialatt a koresolya- és cigarettá-vétel megtörtént, mi, ott maradtunk, egy baltával, mely hazulról ellopott, egy szobanagyságu kör alakú jégdarabot vágunk ki olyanformán, hogy azt a vízszínen botokkal forgatni lehetett, ez a „ringlspiel“.

Míg két-két gyerek egy-egy koresolyát felkötve, koresolyázt, mert két lábon koresolyázni már tudomány kell; azalatt a többi körül rá állt a ringlspielre s hajította botokkal, beadván a ruháknak és cipőknek ugy amint illik.

S mondhatom, hogy e multságához csak a valóságos ringlspieleen való forgás fogható, azzal a különbséggel mégis, hogy ha emennél néha a jégtábla nekivágódik a karimájának, az embernek az esze majd elmegy tőle.

Közben be-bementünk az irodába cigarettázni és gyufát patogtatni.

Végezetül pedig, hogy a multság egészen tökéletes legyen, megkezdődött a „hajlókázás“.

Látta már mindenki, mikor vágják a jeget. Nohát ez a kivágott rész kemény téiben másnapra befagy annyira, hogy gyorsan csuszva katasztrófa nélkül átsiklik rajta az ember.

S az a gyönyörű tükörsima jég lapul, horpad az ember lába alatt, mint a patyolat.

Csak az a fő, hogy elötte jól be kell hinteni néhány lépésnyire a jeget hamuval, mit az ember a zsebében visz, mert ekkor nagyobb a gyorsaság.

Mindenki kiválasztja a maga csuszkaláját a kivágás szélében s először egyenként csuszna át rajta.

Mikor pedig semmi módon nem akar már a jég beszakadni, valamennyien egyszerre csuszna át rajta s akkor rendesen eléretik a cél.

Ilyentőmán jártunk mi is, csak hogy a mi jegünket előbb meg kellett puhítani azáltal, hogy tömegben rajta ugráltunk, mert nem akart hajlani.

Azután gyönyörűen ment a multság mindaddig, míg valamennyien egyszerre neki nem szaladtunk s valamennyien le nem szakadtunk.

Jó magam egyik lábammal kerültem csak bele, mert a széle felé volt a csuszám.

Néhányan négykézláb kijutottunk a vastagabb jégre, de ha jól emlékszem, hatot közülünk a jégvágó emberek huztak ki csáklájukkal.

Utána hazatárogottunk, ahol is az új eszima szörtyőgéséről rögtön nyilvánvalóvá lett a dolog.

Agyba fektettek, izzasztó teát adtak s két nap alatt, egy kis köhögést leszámítva, semmi bajom sem volt, de nem mertem meggyógyulni, úgy, hogy már az iskola is megkezdődött s én még mindig feküdtem.

Keresztényi türelemmel ittam a herbateát, de egy hétnél tovább nem lehetett kibírni.

Hja! a szülőkben is nagy a raffineria.

Elhatároztam, hogy bármi történjék is, felkelek. Szerencsésen kihuztam verés nélkül. Még az iskolában sem kaptunk ki, ahol pedig gaz árulás folytán kitudódott minden, még az „iroda“ is.

A tanító ur minden délelőtt és délután kirakta az asztalra a corpus delictiket: a koresolyát és cigarettát, melyet az áruló juttatott kezeihez. Mi csak vártuk, hogy mi lesz ebből.

Mikor valamennyien felépültünk s együtt volt a díszes társaság, maga elé hívott s összeráncolta homlokát, vallatni kezdett bennünket. S hogy elmeséltük az irodát, hirtelen hátat fordított nekünk: olyan mérges lett, hogy látni sem akart bennünket s helyünkre kergetett.

Ugy állt háttal felénk, nézte az egyik képet, mi pedig azalatt jót neveltünk a markunkba, hogy menyire megboszantottuk őt.

Az ő haragja sem tartott soká, mert mikor újra felénk fordult, már mosolygott is — egy „kicsit“.

A kis árva.

Huilanak, szállongnak
Csillogó hóhelyek,
Terítve a földre
Lilioszín leplet.

Ragyogó fehér lett
A kis lány ruhája,
Mint ha csupa csillag
Volna hintve rája.

„Ne hullj, ne hullj szép!
— Igy duzzog szegényke —
Elődöd utamat;
Haza soh'se érek...“

Pedig anyám beteg
S szent Karácsony napja.
Tudom, jöttöm lesi
Szomorún, magába.“

... Közel már a falu,
A tornyát is látja...
„Oh, ha szállni tudnék...“
Suttogja kis szája.

Szűz Anyának szobra
All a falu végbe';
Dermedve, fáradtan
Leroskad elébe.

... Hullanak az égből
Csillogó szép pelyhek,
Szűz Anya szobrára
Vonva sűrű leplet.

A kis árva lányt is
Betarják lágyan...
— Ezalatt odafenn,
Az Úr hajlékába,
Egy új angyal lép be
Csillagos ruhába...“

Molnár Radich József.

Madách Évája.

Részlet Trischler Károlynak a zombori szabad Lyceumban december hó 22. napján tartott irodalmi tanulmányából.

A végzet Evát az örök embernek, Ádámnak oldala mellé rendelte, hogy hivatását, mint hű nő, szerető anyja és a férfi küzdelmeinek osztályosa, bánatának enyhítője, bukásában őrangyala, főemelője legyen.

Eva végcélja a boldogság — boldogit, hogy boldog legyen. És célja elérésére nem riad vissza semmi eszköztől. Ha boldogsága megkívánja, a vakmerőség merész, ha kell, szelid, mint a galamb és megvan az az irigylésre méltó tulajdonsága, hogy akkor változtatja színét, a mikor akarja, bizeleg, mint a macska és a szenvedély villama cikázik szemében, midőn leszakítják kebléről boldogságának alapföltételét: gyermekét.

A női jellemnek nincs oly fény és árnyoldala, mely benne föllelhető nem volna, a mi természetes is, hisz Éva nem egy bizonyos nő, kit a költői képzelet egy dráma vagy regény hősnőjévé emel, nem az a bizonyos Greitchen, mely Fauszt utjába akadt, hogy a férfi vak szenvedélye eltiporja, nem az az ártatlan Desdemona, ki a mór féltékenységének áldozata lesz, nem Julia, ki követi Romeoját halálba, vagy Melinda, kit a meggyalázott női becsület halálba kerget, hanem mindezeknek az összesége: az örök nő, a ki csak nevét változtatja meg, de azért az a szimbolikus Éva volt úgy is mint a Fáraó gulaépítő munkásnője, ugyis mint Sergiolus kedvese és a francia forradalom márkínője.

Az ifjunak szerelem kell, a férfinak szerető hitves, kivel gondjait megossza: a gyermeknek anyára van szüksége. A nőnek ez a hármas alakja az az eszmény, melyért a férfi küzd. De ez még nem a teljes Éva. Az erények mellett ott vannak a hibák is. A szerető lehet csapodár és a férfit eltaszítja magától, a hitves lehet könnyelmű és ezáltal férjét lealacsonyítja, az anya lehet lelketlen és ezáltal minden művelt érzésű ember előtt utálttá lesz.

Szerelem, bűség, anyai szeretet, csapodárság és könnyelműség: ez a teljes Éva, a Madách Évája, kiből csak egyetlen egy vonás hiányzik: a lelketlenség, minek oka abban lehetősé, hogy a nő, ki Évájának mintaképpül szolgált, valaha előtte imádás tárgya volt.

Akár a nemes, akár a nemtelen vonásokat tekintjük, minden képen arra a meggyőződésre jutunk és örök igazság: a férfi sorsa a nő! A biztatás vagy a sarkalja az ifjut nagy célok elérésére. Az ifju Fáraó egy munkásnő kedveért szabaddá teszi a népek millióit. Ez csak egy lélekemelő példa a világtörténelemből, — de a

mindennapi példa ezer meg ezer féle változatban mutatja azt a küzdelmet, a melyet az ifju kebel, egy pár szép szem, egy ígéző mosoly biztatására, magára vállal.

Jóllehet a férfi hivatása eszmékért lelkesülni, a nőé boldogságot keresni és nyújtani és mig az az ideálokért való küzdelemre tért a nagy világ zajában, ezt célja stik családi körre utalja: még is a kettő sorsa elválatlanul van egybekötve. Együtt emelkednek, együtt bukna. A férfi nem emelkedhetik oly magasra, hogy a nő ne követhesse és nem slyedhet oly mélyre, hogy a nő karjai el ne érhessek. A magasban bátorítja, a mélységből fölemeli. Ez az, mit Götthe oly találon fejez ki:
Das evig weibliche
Zieht uns hinan.

Az „Urania“.

Két év előtt néhány lelkes kultúra-kezdő összeállott és ad hoc megcsinálta az 1899—1900. évi téli idényre a programját annak, hogyan és mivel lehetne városunk intelligens közönségét oktatva szórakoztatni.

A kísérlet pompásan sikerült. Minden vasárnap délután díszes közönség gyűlt össze egy a városház nagytermében, mint az iparoskör helyiségében, ahol az előadások felváltva tartottak.

A kezdeményezőket a siker új munkára ösztönözte s így alakult ki mult évben a 2-ik előadási sorozat s annak keretében a Szabad Lyceum Egyesület. Mely megalakulásának nehézségei között sem feledte hivatását, a nagyközönségnek szórakoztatva oktatását.

Az érdekes előadások sorozata mellé meghivta az alakuló egyesület a budapesti „Urania“ tud. színházat, amely 4 esti és az ifjuság részére rendezett 3 délutáni előadással mozdította elő az ismeretek gyarapítását.

Az előadások erkölcsi sikeréről annak idején megemlékeztünk s beszámoltunk olvasóinknak, az anyagi eredményről azonban csak most kaptuk meg a tájékoztatást, mivel a Szabad Lyceum Egyesület — alapszabályainak jóváhagyását hónapok óta eredménytelenül várva — törvényben biztosított jogával élve, csak most alakult meg, ideiglenes tisztikara a folyó évi munka-program összeállításán kívül a teljes szervezkedést csak most kezdette meg.

Az „Urania“ tud. színház bevételeiről és kiadásairól alább számolunk be, mint örvendetes tényt kiemeljük, hogy a délutáni ifjusági előadásokon a meghívott összes iskolák közül részt vettek: a főgimnázium, a kereskedelmi iskola, az óvónőképző intézet, a róm. kath. elemi fiúiskola és az izraelita elemi iskola és a 3 előadáson részt vett 730 növendék fizetett jeggyel, több mint 300-an ingyen jeggyel. Ezenkívül a karzat teljesen ingyenesen adatott át a kereskedő és iparos tanoncoknak a délutáni, az iparossegédeknek az esti előadásoknál.

Az esti előadások látogatottságát legjobban bizonyítja az, hogy a karzat és állóhely nélkül a 4 est bevétele 2010 kor. 20 f. volt.

A velünk közölt számadás kivonata a következő:

Összes bevétel volt. . . . 2448 K 20 f.

Kiadatott:

Ganz és társának villamvilágítási szerek elhasználása, szerelése, szállítása stb. . . 543 K 65 f.

Színházi személyzet és más munkásoknak 180 K 66 f.

Postaköltségekre 19 K 52 f.

Nyomatványok, szinlapok és hirdetések 142 K 60 f.

„Urania“ színházának 1200 K — f.

Összesen 2086 K 43 f.,

mutatkozik tehát pénzmaradvány 361 kor. 77 f., mely összeg a Szabad Lyceum Egyesület pénztárába szállítottatott be.

Ezen számadást Szobotka Rezső kir. főmérnök, az „Urania“ előadások rendezője, mint elszámoló és Reisz Lajos, mint a Szab. Lyc. Egy. ez időszertint pénztárnoka írta.

A szép anyagi sikerhez csak gratulálhatunk a Szabad Lyceum Egyesületnek, közéletünk ezen derék munkásának, mely sem időt, sem fáradságot nem kimélve, városunk közönségének oly sok tanulságos élvezetet szerzett, midőn a kulturát szolgálja.

Reméljük, hogy Zombor város és környékének intelligens közönsége ismét hathatósan fogja támogatni a Szabad Lyceum Egyesület ügyét, midőn az „Urania“ legközelebb tartandó előadásait tömegesen fogja látogatni, ezzel magának is gyönyörűséget szerezvén.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-üggyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

Üzlethelyiség változás.

Üzlethelyiség változás miatt összes áruimat u. m.: téli alsóingek, alsónadrágokat, harisnyákat, szalagok, csipkék, ruhadiszeket, továbbá legújabb divatu férfiingek, gallérok, kézelők, nyakkendőket rendkívüli mérsékelt árban adom.

Karácsonyi ajándékok

diszmi, bronz-, bórnyeműek, plüss tárgyak, gyermek- és társasjátékok saját bevásárlási árban.

Felkérem a vásárolni kívánó nagyrődemű közönséget, hogy jelen előnyös olcsó bevásárlást el ne mulasztja.

Szabókellékek saját árban!

Tisztelettel

STEIN JAKAB.

10-8

Cégváltozás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a 22 év óta fennálló Kossuth Lajos utcában levő **Vranja Andor-féle**

borbély- és fodrász-üzletet

mely már 5 év óta vezetésem alatt áll, a mai napon átvettem.

A midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására hozom, magamat becses pártfogásába ajánlván, maradtam Zombor, 1901. dec. 19-én

tisztelettel

Vrabely József,

fodrász.

3-2

Sürgöny! Sürgöny! Sürgöny!

Győztek a burok!!

dacára annak, hogy teljesen ki voltak merülve.

Miért??

Mert a

Bur Ital-tól,

mely a legjobb és legtisztább **gyomorerosító** párlat, új erőt kaptak.

1 liter **3 kor.** 1/2 liter **1 kor. 60 fill.**

Egyedüli raktár:

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csemegekereskedésében

ZOMBORBAN. 25-9

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levélfek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Közégségi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvígalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.

Vértesi Károly illusztrált utirajzai.

Keleti ég alatt. EGYIPTOMBAN.

25 iv, 62 kép.

Keleti ég alatt. PALESZTINÁBAN.

33 iv, 40 kép.

KONSTANTINÁPOLY.

21 iv, 65 kép.

Ára egyenként, egész vászonkötésben, stíli- zált címlappal **6 korona.** Mind a három munka szerzőnél — Zomborban — egyszerre megrendelve, **15 korona.**

9857. szám.

1901.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Kis-Hegyes községben tisedésben levő közégségi orvosi állásnak betöltése céljából pályázat hirdetik.

Ezen állás javadalmazása a közégségi pénztárból a szabályrendeletileg megállapított 1600 korona készpénz- fizetés.

Nappali látogatás 60 fillér, éjjeli 1 korona s halott- kémi szemle 40 fillér.

Kézi gyógytár tartására kötelezhető.

Felhívtnak a pályázni szándékozókat, hogy pályá- zati kérvényeiket az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. és 1883. évi I. t. c. 8. §. értelmében felszerelt kérvényüket hozzám **1902. évi január hó 10-éig** annyal inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitűzteni.

Bács-Topolyán, 1901. évi december hó 12-én.

T u k a t s,
főszolgabíró.

3-1

Mélyen leszállított árak!

Párisi árúház Zomborban, a Korzón

ajánlja a legújabb és legdivatosabb

női kelmék, selymek, Barchettok,

úri divatcikkeket

karácsonyi ajándékokul

mélyen leszállított árakon a mai naptól.

Ritka alkalom!

10,500 méter HOMESPON

és ZOBELIN

női kelmék minden színben

ezelőtt 250, most csak 88.

3513. szám.

kig. 1901.

Pályázati hirdetés.

A Kis Kér községében szervezett közégségi állatorvosi állásra ezennel újból pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **1902. évi január hó 25-éig** annál is inkább nyújtsák be, mert az elkésve érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Ezen állás javadalmazása a következő:

1. Készpénz fizetés 800 korona.
2. Látogatási díj 40 fillér, egyszerű műtét 80 fillér, nagyobb műtét és elléseknél segédkezés 2 korona, bizonyítvány kiállításért szavatossági főhibáknál 2 korona, egyéb bizonyítványért 1 korona, magánügyben boncolás ló és szarvasmarha után 2 korona, egyéb boncolás 1 korona.

B. Kula, 1901. évi december hó 3-án.

Dr. Széchenyi,

főszolgabíró.

3-3

Egy fekete, teljes **diszmagyar**

öltöny, karddal, alig használt, külö-

nösen anyakönyvvezetőknék alkal-

mas, igen jutányos áron **Gajdobrán**

eladó. Bővebbet az ottani posta-

mesternél.

2-2

Metz József Zombor,

fűszer- és csemegekereskedő ajánlja alant jegyzett

kávéfajokat.

Cuba-kávé legeslegfinomabb, legszebb és legjobb, a mi kávéban létezik 1 kgr. 4 kor. 40 fill.
Cuba-kávé legfinomabb 1 " 4 " —
" " finom 1 " 3 " 40 "
" " középfinom 1 " 3 " 20 "
Guatemala igen szép 1 " 2 " 80 "
Santos zöld és sárga 1 " 2 " 40 "
Cuba gyöngy legfinomabb 1 " 4 " —
" " finom 1 " 3 " 20 "
Arany java legfinomabb 1 " 4 " —
" " finom 1 " 3 " 20 "
Mocca kávé legfinomabb 1 " 4 " —
" " finom 1 " 3 " 20 "

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszko- zöltetnek. 6-5

8613. szám.

kig. 1901.

Pályázati hirdetés.

Hódságh községénél leköszönés folytán tisedésbe jött és 800 korona évi fizetéssel javadalmazott I-ső ir- noki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy életkorukat, előképzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat és nyelv- ismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám **folyó évi december hó 28-ig** nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Hódságh, 1901. évi december hó 11-én.

Szemző Károly,

főszolgabíró.

3-3

Eladó lovak.

Egy pár sötétsárga öt éves kanca

jukker ló, kitünő trappal, eladó

O-Morovicán.

Vojnits Elemér.

2-2

ELŐFIZET

Egész évre

Fél évre

Negyed évre

*

A lap szellemi

küldemények a s

nek, anyagjak a l

nosnak küldet

Egyes szám ára

Az

A huszadik szá- zoltuk. A mai nap- végtelen idő mérh- az új század első- vetkező, a reménye- Elmúlt egy év! ez, a mikor előttü- már elmúlt, ha viss- Csapán egy lev- magyar tollforgató- jelentéktelen dolg- veszit vele; van meg- hull is, újra rügyez- kezdet-kezdetétől hull- a beláthatatlan jövő- való.

Tehát egy igen- örök-fáról. Semmiség- tekén, miként a víz- pihe a légkörben. De- mindenségben? Nem s- parány nagyra becü- életben a végtelen idő- tekintélyes, hosszú, je- változatosságot ezery- Ha elmulik egy e- mi mindannyian érezt- Ismét öregebbek- és bizonytalan vég- tu- hát egy évvel ahhoz- Szaporodik hátunk mö- a bánat és öröm tárhá- az ezután következő- mely reményeinknek tá- Még néhány óra- érnünk, a melyről önt- gazdagon tekinthetünk- zonytalanul, a reménytö- a hajnali derengéshez- jövő évbe. Fáj a vála- sen tölt el s kétkedés- vajjon jobb vagy rossz- Az ember Istentől- áldva nem él egyedül- és öntudatlanul, hanem

A „BÁCSKA”

Boldog

Lobban egyet a lap- Azután kiálszik.

Alig szállt el tűnő p- Már a másik szaru- Lobog vigau, ifjan- Sercegése hallszik.

Roppán egyet a gup- Új fog állja helyét.

Kidobjak a régít, o- Megosiszolja, olajoz- S perg a kerek ista- Koptatja tengelyét.

Megtépett időnek új- Az új esztendő var- Mennyivel lesz ez- Igergetőbb-e, vagy- Ezt a titkot bizza- Mit előlünk takar.

Új esztendő, vagy ó- Ha nem a naptarból- De az utcán nekem- Kik gyűlölnék, —

„Boldog új év” száll- A jó kívánságtól.

Boldog új évet hát- Annak, kit megvete- Mert a látszat a fő- S a divatnak megbo- Mert az életárban so- S medrökbe temetne